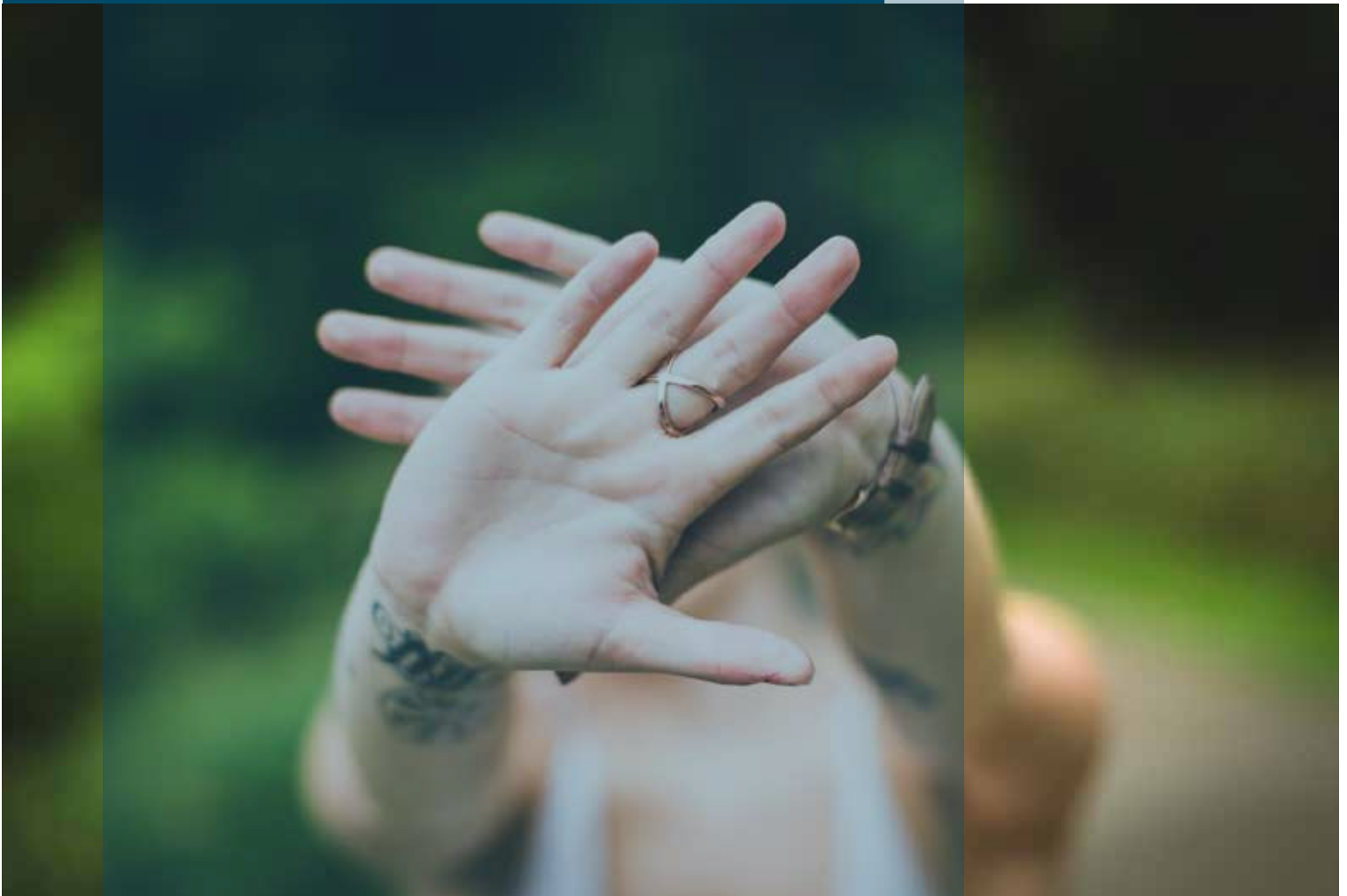

INFORMATIEBROCHURE

.....

BENELUX-SAMENWERKING TER BEJEGENING VAN SLACHTOFFERS VAN MENSENHANDEL

Colofon

Verantwoordelijke uitgever

De heer Alain de Muysen
Secretariaat-Generaal van de Benelux Unie
Regentschapsstraat 39 • BE-1000 Brussel • info@benelux.int

Redactie

Benelux-werkgroep Mensenhandel

Coördinatie

Directie Veiligheid en Samenleving van het Secretariaat-Generaal van de Benelux Unie

Vorm en concept:

Directie Veiligheid en Samenleving van het Secretariaat-Generaal van de Benelux Unie

Datum: maart 2021

Deze publicatie is beschermd door auteursrecht

DISCLAIMER : Deze brochure is elektronisch beschikbaar om rekening te houden met mogelijke updates na de publicatie (bijwerking van wetteksten, wijziging van contactgegevens...)

Alleen het Secretariaat-Generaal van de Benelux kan voor de inhoud van deze publicatie verantwoordelijk worden gesteld.

INHOUDSOPGAVE

1. DOEL	3
2. STRAFBAARSTELLING VAN MENSENHANDEL IN DE WETGEVING	4
België	4
Nederland	7
Luxemburg	8
3. STAKEHOLDERS	9
JUSTITIE	9
België	9
Nederland	10
Luxemburg	11
POLITIE	12
België	12
Nederland	13
Luxemburg	14
DIENSTEN VOOR TOEZICHT OP HET NALEVEN VAN DE SOCIALE WETGEVING EN ARBEIDSWETGEVING	15
België	15
Nederland	16
Luxemburg	16
DIENSTEN VOOR AFGIFTE VAN DE VERBLIJFSVERGUNNING	17
België	17
Nederland	17
Luxemburg	18
CENTRA VOOR OPVANG VAN SLACHTOFFERS VAN MENSENHANDEL	19
België	19
Nederland	19
Luxemburg	20
4. NATIONAAL VERWIJZINGSMECHANISME OF DE WIJZE VAN OPVANG EN BIJSTAND VAN HET SLACHTOFFER VAN MENSENHANDEL	21
BELGIË	21
Basis	21
Detectie en identificatie van het slachtoffer	21
Informatie voor en bijstand van het slachtoffer	21
Noden en risk assessment	22
Reflectieperiode	22
Verdere afhandeling en verblijfsvergunning	22
Specifieke elementen/maatregelen inzake niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV)	22

NEDERLAND	24
Basis	24
Detectie van het slachtoffer	24
Informatie voor en bijstand van het slachtoffer	24
Noden en risk assessment	24
Reflectieperiode	24
Verdere afhandeling en verblijfsvergunning	24
Ondersteuning aan de minderjarige slachtoffers	25
LUXEMBURG	25
Basis	25
Detectie van het slachtoffer	26
Informatie voor en bijstand van het slachtoffer	26
Noden en risk assessment	27
Reflectieperiode	28
Verdere afhandeling en verblijfsvergunning	28
Ondersteuning aan de minderjarige slachtoffers	29
5. NETWERK - CONTACTPUNTEN	31
Gerechtelijke autoriteiten en justitie	
Politiediensten	
Diensten verantwoordelijk voor de controle op het naleven van de sociale wetgeving en arbeidswetgeving	
Dienst verantwoordelijk voor de afgifte van de verblijfsvergunning	
Beleidscoördinerende organen	
Opvangcentra verantwoordelijk voor de opvang van slachtoffers van mensenhandel	
Opvang van asielzoekers (BE)	
Coördinatie eerste opvang en zorg: Landelijke helpdesk (NL)	
Diensten verantwoordelijk voor de verzoekers om internationale bescherming (LU)	
Coördinatie voor bijstand aan slachtoffers (LU)	

1. DOEL

Mensenhandel is een grove schending van mensenrechten en daarmee een van de ernstigste en zware vormen van criminaliteit. Elk jaar maakt deze over de hele wereld, ook in Europa en meer specifiek in de drie landen van de Benelux en de buurlanden ervan, tal van slachtoffers, vrouwen, mannen en kinderen.

Wanneer er in gevallen van mensenhandel sprake is van een **grensoverschrijdend aspect**, is het van essentieel belang te weten welke aanpak de buurlanden in dit verband hanteren. Deze kennis laat toe een multidisciplinaire en integrale grensoverschrijdende samenwerking te intensiveren en synergie te creëren.

Deze brochure verstrekt informatie over:

- de elementen tot strafbaarstelling van mensenhandel in elk van de drie landen;
- de rechtstreeks betrokken stakeholders,
- het nationaal verwijzingsmechanisme of andere wijzen van opvang en bijstand van het slachtoffer van mensenhandel.

Deze informatie is gericht op betrokken partners binnen de BENELUX die in hun dagelijkse praktijk rechtstreeks in contact kunnen komen met slachtoffers van mensenhandel.

Zo kan het voorkomen dat een mogelijk slachtoffer van mensenhandel gedetecteerd wordt in België, maar het slachtoffer aangeeft eerder in Luxemburg te zijn uitgebuit.

In een dergelijke situatie is het van belang dat afstemming plaatsvindt tussen de partners in beide landen over wie het slachtoffer zal opvangen, welke wetgeving van toepassing is en hoe het slachtoffer, indien nodig, door het ene aan het andere land zal worden overgedragen.

Dit praktijkvoorbeeld illustreert de noodzaak en het toepassingsgebied van deze brochure.

Om deze Benelux-samenwerking volop te faciliteren wordt tot slot per land een contactlijst van de betrokken stakeholders weergegeven. Op die manier wordt een netwerk van contactpunten opgericht die voornoemde stakeholders toelaat om rechtstreekse samenwerkingsverbanden te leggen die op maat van een specifiek dossier inzake grensoverschrijdende mensenhandel zijn toegesneden. Het is dus geenszins de bedoeling van deze brochure om contact tussen de stakeholders te vervangen maar dit juist te ondersteunen en de multidisciplinaire en grensoverschrijdende samenwerking mogelijk te maken en te optimaliseren.

2. STRAFBAARSTELLING VAN MENSENHANDEL IN DE WETGEVING

HIER WORDT PER LAND DE GELDENDE WETGEVING OMTRENT DE DEFINITIE MENSENHANDEL EN DE STRAFBAARSTELLING ERVAN TOEGELICHT.

WETGEVING

BELGIË

In België wordt het misdrijf mensenhandel strafbaar gesteld via art. 433quinquies van het Strafwetboek. Dit artikel wordt hieronder weergegeven:

§ 1er. Levert het misdrijf mensenhandel op, de **werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting, de opvang van een persoon, het nemen of de overdracht van de controle over hem met als doel:**

- 1° de uitbuiting van prostitutie of andere vormen van seksuele uitbuiting;
- 2° de uitbuiting van bedelarij;
- 3° het verrichten van werk of het verlenen van diensten, in omstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid;
- 4° de uitbuiting door het wegnemen van organen of van menselijk lichaamsmateriaal;
- 5° of deze persoon tegen zijn wil een misdaad of een wanbedrijf te doen plegen.

Behalve in het in 5 bedoelde geval is de toestemming van de in het eerste lid bedoelde persoon met de voorgenomen of daadwerkelijke uitbuiting van geen belang.

§ 2. Het in § 1 bedoelde misdrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van één jaar tot vijf jaar en

met geldboete van vijfhonderd euro tot vijftigduizend euro.

§ 3. Poging tot het in § 1 bedoelde misdrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van één jaar tot drie jaar en met geldboete van honderd euro tot tienduizend euro.

§ 4. De boete wordt zo veel keer toegepast als er slachtoffers zijn.

§ 5. Het slachtoffer van mensenhandel dat betrokken is bij misdrijven als rechtstreeks gevolg van zijn uitbuiting loopt geen straf op voor deze misdrijven. De verzwarende omstandigheden zitten vervat onder art. 433sexies, art. 433septies en art. 433octies van het Strafwetboek.

Art. 433sexies stelt dat het in artikel 433quinquies, § 1, bedoelde misdrijf wordt gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van zevenhonderd vijftig euro tot vijfenzeventigduizend euro ingeval het werd gepleegd:

- 1° door een persoon die gezag heeft over het slachtoffer of door een persoon die misbruik heeft gemaakt van het gezag of de faciliteiten die zijn functies hem verlenen;

- 2° door een openbaar officier of ambtenaar, drager of agent van de openbare macht die handelt naar aanleiding van de uitoefening van zijn bediening.

De boete wordt zo veel keer toegepast als er slachtoffers zijn.

Art. 433septies bepaalt dat het in artikel 433quinquies, § 1, bedoelde misdrijf wordt gestraft met opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar en met geldboete van duizend euro tot honderdduizend euro in de volgende gevallen:

- 1° ingeval het misdrijf is gepleegd ten opzichte van een minderjarige;
- 2° ingeval het is gepleegd door misbruik te maken van de kwetsbare toestand waarin een persoon verkeert ten gevolge van zijn onwettige of precaire administratieve toestand, zijn precaire sociale toestand, zijn leeftijd, zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of een geestelijk gebrek of onvolwaardigheid, zodanig dat de betrokken persoon in feite geen andere echte en aanvaardbare keuze heeft dan zich te laten misbruiken;
- 3° ingeval het is gepleegd door direct of indirect gebruik te maken van listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of enige vorm van dwang, of door ontvoering, machtsmisbruik of bedrog;
- 3bis ingeval het is gepleegd door het aanbieden of aanvaarden van betalingen of om het even welke voordelen om de toestemming te verkrijgen van een persoon die gezag heeft over het slachtoffer;
- 4° ingeval het leven van het slachtoffer opzettelijk of door grove nalatigheid in gevaar is gebracht;
- 5° ingeval het misdrijf een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden, hetzij het volledig verlies van een orgaan of van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware verminking heeft veroorzaakt;
- 6° in geval van de betrokken activiteit een gewoonte wordt gemaakt;
- 7° ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

De boete wordt zo veel keer toegepast als er slachtoffers zijn.

* Deze rechten uit dit artikel zijn de volgende: Bij alle arresten van veroordeling tot levenslange opsluiting of levenslange hechtenis of tot opsluiting voor een termijn van tien tot vijftien jaar of een langere termijn wordt tegen de veroordeelden levenslange ontzetting uitgesproken van het recht om:

1° openbare ambten, bedieningen of betrekkingen te vervullen;

2° verkozen te worden;

3° enig ereteken te dragen of enige adellijke titel te voeren;

4° gezworene of deskundige te zijn, als instrumentair of attesterend getuige bij akten op te treden; in rechte te getuigen, anders dan om enkel inlichtingen te geven;

5° geroepen te worden tot het ambt van voogd, toezienend voogd of curator, behalve over hun eigen kinderen, of om het ambt van gerechtelijk bewindvoerder over de goederen van een vermoedelijk afwezige of bewindvoerder van een persoon die krachtens artikel 492/1 van het Burgerlijk Wetboek is beschermd uit te oefenen.

6° een wapen of munitie te vervaardigen, te wijzigen, te herstellen, over te dragen, voorhanden te hebben, te dragen, te vervoeren, in, uit, of door te voeren, of te dienen in de Krijgsmacht. De arresten van veroordeling bedoeld in het vorige lid kunnen bovendien tegen de veroordeelden de ontzetting van het kiesrecht uitspreken, voor hun leven of voor twintig jaar tot dertig jaar.

Art. 433octies bevat het volgende: Het in artikel 433quinquies, § 1, bedoelde misdrijf wordt gestraft met opsluiting van vijftien jaar tot twintig jaar en met geldboete van duizend euro tot honderdvijftigduizend euro in de volgende gevallen:

- 1° ingeval het misdrijf de dood van het slachtoffer heeft veroorzaakt zonder het oogmerk te doden;
- 2° ingeval het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een criminele organisatie betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

De boete wordt zo veel keer toegepast als er slachtoffers zijn.

Art. 433novies voorziet bij de verzwarende omstandigheden nog in een aanvullende straf:

§ 1. In de gevallen bedoeld in artikelen 433quinquies tot 433octies worden de schuldigen bovendien veroordeeld tot ontzetting van de in artikel 31, eerste lid* genoemde rechten.

§ 2. De rechtbanken kunnen de verboden bedoeld in de artikelen 382, § 2, en 382bis uitspreken ten aanzien van de personen die veroordeeld zijn voor feiten bedoeld in de artikelen 433quinquies tot 433octies, voor een termijn van een jaar tot twintig jaar.

§ 3. Artikel 382quater is van toepassing op de personen die veroordeeld zijn voor feiten bedoeld in de artikelen 433quinquies tot 433octies.

§ 4. Zonder rekening te houden met de hoedanigheid van natuurlijke persoon of rechtspersoon van de uitbater, eigenaar, huurder of zaakvoerder, kan de rechtbank de tijdelijke of definitieve, gedeeltelijke of volledige sluiting bevelen van de onderneming waar de misdrijven bedoeld in de artikelen 433quinquies tot 433octies gepleegd zijn, in overeenstemming met de nadere regels bepaald in artikel 382, § 3, tweede tot vijfde lid.

§ 5. Artikel 389 is van toepassing op de paragrafen 1, 2 en 4.

§6. De bijzondere verbeurdverklaring zoals bedoeld in artikel 42, 1°**, wordt toegepast op degenen die zich schuldig hebben gemaakt aan het in artikel 433quinquies bedoelde misdrijf, zelfs wanneer de zaken waarop zij betrekking heeft geen eigendom van de veroordeelde zijn, zonder dat deze verbeurdverklaring nochtans de rechten van derden op de goederen die het voorwerp kunnen uitmaken van de verbeurdverklaring schaadt.

Zij moet in dezelfde omstandigheden ook worden toegepast op het roerend goed, het deel ervan, het onroerend goed, de kamer of enige andere ruimte. Ze kan ook worden toegepast op de tegenwaarde van deze roerende of onroerende goederen die werden vervreemd tussen het tijdstip waarop het misdrijf werd gepleegd en de definitieve rechterlijke beslissing.

§7. In geval van beslag op een onroerend goed, wordt gehandeld overeenkomstig de vormvoorschriften van artikel 35bis van het Wetboek van strafvordering***.

** Dit art. 42, 1° stelt het volgende: Bijzondere verbeurdverklaring wordt toegepast: 1° Op de zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken, en op die welke gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf, wanneer zij eigendom van de veroordeelde zijn.

*** Dit Wetboek van Strafvordering omschrijft art. 35bis als volgt: Indien de zaken die het uit het misdrijf verkregen vermogensvoordeel schijnen te vormen, onroerende goederen zijn, wordt bewarend beslag op onroerend goed gedaan, zulks bij deurwaardersexploot dat aan de eigenaar wordt betekend en op straffe van nietigheid een afschrift van de vordering van de procureur des Konings moet bevatten, alsmede de verschillende vermeldingen bedoeld in de artikelen 1432 en 1568 van het Gerechtelijk Wetboek, evenals de tekst van het derde lid van dit artikel. Het beslagexploot moet op de dag zelf van de betekening ter overschrijving worden aangeboden op het kantoor der hypotheek van de plaats waar de goederen gelegen zijn. Als dagtekening van de overschrijving geldt de dag van afgifte van het exploot. Het bewarend beslag op onroerend goed geldt gedurende vijf jaren met ingang van de dagtekening der overschrijving, behoudens vernieuwing voor dezelfde termijn op vertoon aan de bewaarder, vóór het verstrijken van de geldigheidsduur van de overschrijving, van een door de bevoegde procureur of onderzoeksrechter in dubbel opgemaakte vordering. Het beslag wordt blijvend voor het verleden in stand gehouden door de beknopte melding op de kant van de overschrijving van het beslag, binnen haar geldigheidsduur, van de definitieve rechterlijke beslissing waarbij de verbeurdverklaring van het onroerend goed werd bevolen. Doorhaling van het bewarend onroerend beslag kan verleend worden door de voormelde procureur of onderzoeksrechter, of desgevallend door de beneficiant van de verbeurdverklaring, of kan ook bij rechterlijke beslissing bevolen worden.

Artikel 273f Wetboek van Strafrecht

1. Als schuldig aan mensenhandel wordt met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie gestraft:
  - 1° degene die een ander door dwang, geweld of een andere feitelijkheid of door dreiging met geweld of een andere feitelijkheid, door afpersing, fraude, misleiding dan wel door misbruik van uit feitelijke omstandigheden voortvloeiend overwicht, door misbruik van een kwetsbare positie of door het geven of ontvangen van betalingen of voordelen om de instemming van een persoon te verkrijgen die zeggenschap over die ander heeft, werft, vervoert, overbrengt, huisvest of opneemt, met inbegrip van de wisseling of overdracht van de controle over die ander, met het oogmerk van uitbuiting van die ander of de verwijdering van diens organen;
  - 2° degene die een ander werft, vervoert, overbrengt, huisvest of opneemt, met inbegrip van de wisseling of overdracht van de controle over die ander, met het oogmerk van uitbuiting van die ander of de verwijdering van diens organen, terwijl die ander de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;
  - 3° degene die een ander aanwerft, medeneemt of ontvoert met het oogmerk die ander in een ander land ertoe te brengen zich beschikbaar te stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met of voor een derde tegen betaling;
  - 4° degene die een ander met een van de onder 1° genoemde middelen dwingt of beweegt zich beschikbaar te stellen tot het verrichten van arbeid of diensten of zijn organen beschikbaar te stellen dan wel onder de onder 1° genoemde omstandigheden enige handeling onderneemt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat die ander zich daardoor beschikbaar stelt tot het verrichten van arbeid of diensten of zijn organen beschikbaar stelt;
  - 5° degene die een ander ertoe brengt zich beschikbaar te stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met of voor een derde tegen betaling of zijn organen tegen betaling beschikbaar te stellen dan wel ten aanzien van een ander enige handeling onderneemt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat die ander zich daardoor beschikbaar stelt tot het verrichten van die handelingen of zijn organen tegen betaling beschikbaar stelt, terwijl die ander de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;
  - 6° degene die opzettelijk voordeel trekt uit de uitbuiting van een ander;
  - 7° degene die opzettelijk voordeel trekt uit de verwijdering van organen van een ander, terwijl hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat diens organen onder de onder 1° bedoelde omstandigheden zijn verwijderd;
  - 8° degene die opzettelijk voordeel trekt uit seksuele handelingen van een ander met of voor een derde tegen betaling of de verwijdering van diens organen tegen betaling, terwijl die ander de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;
  - 9° degene die een ander met een van de onder 1° genoemde middelen dwingt dan wel beweegt hem te bevoordelen uit de opbrengst van diens seksuele handelingen met of voor een derde of van de verwijdering van diens organen.
2. Uitbuiting omvat ten minste uitbuiting van een ander in de prostitutie, andere vormen van seksuele uitbuiting, gedwongen of verplichte arbeid of diensten, met inbegrip van bedelarij, slavernij en met slavernij te vergelijken praktijken, dienstbaarheid en uitbuiting van strafbare activiteiten.
3. De schuldige wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien:
  - 1° de feiten, omschreven in het eerste lid, worden gepleegd door twee of meer verenigde personen;
  - 2° degene ten aanzien van wie de in het eerste lid omschreven feiten worden gepleegd een persoon is die de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt dan wel een ander persoon is bij wie misbruik van een kwetsbare positie wordt gemaakt;
  - 3° de feiten, omschreven in het eerste lid, zijn voorafgegaan, vergezeld of gevolgd van geweld.
4. Indien een van de in het eerste lid omschreven feiten zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft of daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is, wordt gevangenisstraf van ten hoogste achttien jaren of geldboete van de vijfde categorie opgelegd.
5. Indien een van de in het eerste lid omschreven feiten de dood ten gevolge heeft, wordt levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste dertig jaren of geldboete van de vijfde categorie opgelegd.
6. Onder kwetsbare positie wordt mede begrepen een situatie waarin een persoon geen andere werkelijke of aanvaardbare keuze heeft dan het misbruik te ondergaan.
7. Artikel 251 is van overeenkomstige toepassing.

LUXEMBURG

In Luxemburg is het misdrijf mensenhandel strafbaar gesteld door artikel 382 en volgende van het Strafwetboek.

De verschillende vormen van uitbuiting in het Strafwetboek zijn de volgende:

- Mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting: de werving, de overbrenging, de huisvesting of de opvang van een persoon met het oog op de prostitutie en er aldus illegaal voordeel uit te halen;
- Mensenhandel met het oog op uitbuiting van bedelarij: gedwongen handelingen die over het algemeen voortvloeien uit een grotere organisatie, waarbij andere vormen van mensenhandel worden gecombineerd;
- Mensenhandel met het oog op uitbuiting door het aanzetten tot het plegen van misdaden en wanbedrijven;
- Mensenhandel met het oog op arbeidsuitbuiting: de werving, het vervoer of de huisvesting van een persoon met als uitsluitend doel zijn werkkraft uit te buiten in de vorm van arbeid, dienstbaarheid, slavernij of gelijkaardige praktijken met een algemene misachting voor de elementaire regels van het arbeidsrecht;
- Mensenhandel met het oog op het wegnemen van organen of weefsel.

Aparte overtreding, maar die zich in hetzelfde hoofdstuk van het strafwetboek bevindt:

De verkoop van kinderen: elke handeling of transactie waardoor een kind wordt overgedragen aan een andere persoon of groep van personen tegen vergoeding of enig ander voordeel.

Specifieke kenmerken van de Luxemburgse wetgeving:

1. Normaal gesproken zijn er drie onderdelen voor mensenhandel, te weten
  - Een daad: de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting, de opvang van een persoon, de wisseling of de overdracht van de controle over haar,
  - Het gebruik van een bepaald middel: de bedreiging met het gebruik van geweld of het gebruik van geweld of andere vormen van dwang, door ontvoering, fraude, bedrog, machtsmisbruik of een andere kwetsbare situatie, of door het aanbod of het

aannemen van geld of voordelen voor het verkrijgen van de instemming van een persoon die gezag heeft over een ander;

- Het doel van de uitbuiting: de uitbuiting van prostitutie van een ander of andere vormen van seksuele uitbuiting, gedwongen arbeid of diensten, slavernij of aan slavernij analoge praktijken, dienstbaarheid of wegnemen van organen, bedelarij.

In Luxemburg vormen de dwangmiddelen een verzwarende omstandigheid. De Luxemburgse wet gaat dus verder dan de overeenkomsten en richtlijnen aangezien het niet noodzakelijk is het gebruik van een dwangmiddel aan te tonen.

Bovendien, wat het derde onderdeel betreft, de **uitbuiting**, impliceren de woorden “**met het oog op...**” die het kopje van het artikel met de overige vormen van uitbuiting verbindt dat, opdat het misdrijf van de mensenhandel wordt vastgesteld, het niet noodzakelijk is dat een of andere vorm van uitbuiting daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Men zal evenwel moeten aantonen dat een van deze vormen van uitbuiting beoogd was, op het ogenblik van de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting enz. Men zal ook rekening moeten houden met feitelijke elementen om de intentie van uitbuiting vast te stellen.

2. De instemming van het slachtoffer pleit de dader, noch de medeplichtige vrijen kan ook geen verzachtende omstandigheid zijn. (artikel 382-2 Strafwetboek)
3. Het slachtoffer van mensenhandel dat deelneemt aan illegale activiteiten loopt geen straf op voor deze misdrijven waartoe hij/zij gedwongen werd. (artikel 71-2 Strafwetboek)
4. De voorzitter van de arrondissementsrechtbank kan verboden en vorderingen uitspreken tegen de personen die een slachtoffer van mensenhandel, een getuige, een medewerker van een bijstandsdienst, een familielid of een kennis van bovengenoemde personen trachten te intimideren.
5. De wet van 28 februari 2018 tot versterking van de bestrijding van de uitbuiting van prostitutie, souterneurschap en mensenhandel bepaalt dat de klanten die bewust de diensten van een minderjarige, van een bijzonder kwetsbaar persoon of van een slachtoffer van seksuele uitbuiting, souterneurschap of van mensenhandel hebben gebruikt, zullen worden vervolgd. Zij zouden vervolgingen kunnen vermijden door tegen de daders te getuigen en door voor de politie nuttige informatie te onthullen.

JUSTITIE

BELGIË

HET OPENBAAR MINISTERIE

bevat verschillende niveaus die onderzoek naar mensenhandel kunnen voeren:

Federaal Parket

Het federaal parket bestaat uit federale magistraten en wordt geleid door een federale procureur. Het federaal parket is een parket waarvan de bevoegdheid zich uitstrekt over het hele Belgische grondgebied. Het federaal parket werd opgericht om efficiënter te kunnen optreden tegen misdrijven die de bevoegdheid van plaatselijke parketten overstijgen, zoals mensenhandel, terrorisme, georganiseerde misdaad en witwaspraktijken. Het federaal parket is ook bevoegd wanneer het gaat om ernstige inbreuken op het internationaal humanitair recht en voor de vervolging van Belgische militairen die in vredetijd misdrijven plegen in het buitenland.

Het parket van de Procureur des Konings

België is onderverdeeld in 12 gerechtelijke arrondissementen. In elke gerechtelijk arrondissement is er een parket dat bestaat uit de procureur des Konings en zijn eerste substituten en substituten. Zij treden op als openbaar ministerie bij de rechtbank van eerste aanleg, de politierechtbank en de rechtbank van koophandel. Zij vormen samen het parket van de procureur des Konings.

In strafzaken is het parket van de procureur des Konings betrokken vanaf het strafonderzoek (in de loop van het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek voor de onderzoeksgerechten).

Het arbeidsauditoraat

België telt 9 arbeidsauditeurs die het hele Belgische grondgebied bestrijken. Het arbeidsauditoraat, dat onderverdeeld kan worden in territoriale afdelingen, bestaat uit een arbeidsauditeur, zijn eerste substituten en zijn substituten. Hij voert de opdrachten uit van het openbaar ministerie voor materies van openbare orde die onder de bevoegdheid van de arbeidsrechtbanken vallen of het nu gaat om de naleving van rechten en plichten op het gebied van sociale zekerheid of om strafbare feiten tegen deze wetten (inbreuken van sociaal strafrecht).

Bij een inbreuk op het sociaal strafrecht treedt het arbeidsauditoraat tegen de overtreder op als openbare aanklager voor de correctionele rechtbank en heeft hij dezelfde bevoegdheden als het parket van de Procureur des Konings. Gelet op het verband tussen inbreuken van sociaal strafrecht en de inbreuk van mensenhandel met het oog op economische uitbuiting, wordt de vervolging van deze vorm van mensenhandel eerder aan de arbeidsauditeur dan aan het parket van de Procureur des Konings toevertrouwd.

Parket-generaal en Auditoraat-generaal

Het parket-generaal en het auditoraat-generaal vormen het openbaar ministerie bij respectievelijk het hof van beroep en het arbeidshof (hoger beroep). De procureur-generaal heeft de leiding over het parket-generaal én het auditoraat-generaal.

Referentiemagistraten mensenhandel

Bij het openbaar ministerie werden er referentiemagistraten mensenhandel, dus gespecialiseerde magistraten die opgeleid werden in deze materie, aangesteld.

Zij worden in elk gerechtelijk arrondissement aangeduid op het niveau van de parketten van de Procureur des Konings, de arbeidsauditoraten en op het niveau van de parketten-generaal en auditoraten-generaal.

Hun opdracht bestaat er in de onderzoeken naar gevallen van mensenhandel op te sporen en te vervolgen.

Zij zijn het aanspreekpunt voor de andere actoren zoals politiediensten, sociale inspectiediensten, andere magistraten, de gespecialiseerde opvangcentra, enz. Het is de referentiemagistraat mensenhandel die beslist over de toekenning van het officieel statuut slachtoffer van mensenhandel.

Deze referentiemagistraten zijn bovendien georganiseerd in een Expertisenetwerk Mensen-handel en Mensensmokkel. Het wordt geleid door een hoofdcoördinator en kent vooral een beleidsmatige insteek en het uitwerken van het strafrechtelijk beleid van deze materie zoals beslist door het College van Procureurs-generaal.

NEDERLAND

HET OPENBAAR MINISTERIE (OM)

Verantwoordelijk voor de opsporing en vervolging van verdachten van mensenhandel. Het OM is een landelijke organisatie verdeeld over tien arrondissementsparketten. De regio's die de parketten bestrijken komen overeen met die van de tien regionale eenheden van de politie.

Daarnaast is er een Landelijk Parket dat zich richt op de bestrijding van (internationale) georganiseerde misdaad.

HET FUNCTIONEEL PARKET (FP)

Verantwoordelijk voor strafzaken waarin een bijzondere opsporingsdienst (BOD) zoals de Inspectie SZW het onderzoek doet. Het FP houdt zich daarom bezig met mensenhandel met het doel van arbeidsuitbuiting.

De medewerkers bij het Parket-Generaal houden zich bezig met beleidsvorming, toezicht op de parketten en onderdelen en het scheppen van randvoorwaarden voor het optimaal kunnen laten functioneren van de organisatie.

Gespecialiseerde Officieren van Justitie

Bij het Landelijk Parket is er een landelijke officier van justitie mensenhandel/ mensensmokkel. En op grond van de Aanwijzing mensenhandel moet elk parket één contactofficier van justitie mensenhandel hebben. Zij zijn verenigd in het landelijke portefeuillehoudersoverleg.

Het OM pakt samen met de politie, andere opsporingsdiensten (zoals de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Koninklijke Marechaussee), gemeenten en andere relevante partners mensenhandel op een integrale wijze aan.

Landelijk officier mensenhandel en mensensmokkel

De landelijk officier mensenhandel en mensensmokkel heeft een aantal (coördinerende) taken in de aanpak van mensenhandel en mensensmokkel in Nederland. In de eerste plaats is hij teamleider op het Landelijk Parket en heeft het gezag over de opsporingsactiviteiten van de Nationale Recherche op het terrein van mensenhandel en mensensmokkel. Daarbij gaat het om omvangrijke en complexe opsporings-onderzoeken met een nationaal of internationaal karakter.

Ook is hij voorzitter van het portefeuille-houdersoverleg en heeft hij een expertisefunctie met betrekking tot de organisatie en het beleid op het terrein van mensenhandel. Ten slotte vertegenwoordigt de landelijk coördinerend officier het OM in internationaal verband.

Daarbij kan het gaan om zowel zaaksgerelateerde contacten als Nederlandse vertegenwoordiging op internationale conferenties en bilaterale samenwerking bij de aanpak van mensenhandel en mensensmokkel en het uitdragen van het Nederlandse beleid.

Contactofficier mensenhandel

Een contactofficier heeft de volgende taken:

- fungeren als vraagbaak voor andere officieren die mensenhandlonderzoeken leiden;
- deelnemen aan het landelijk overleg van contactofficiëren mensenhandel;
- gesprekspartner zijn voor instanties die melding maken van signalen van mensenhandel; beslissen over het verrichten van onderzoek ter zake;

- informeren van deelnemers aan bestuurlijk overleg (zoals het driehoeksoverleg) over toezicht en controle of deelnemen aan bestuurlijke werkgroepen;
- fungeren als centraal aanspreekpunt voor de IND voor zaken betreffende de verblijfspositie van (illegale) vreemdelingen die slachtoffer of getuige-aangever van mensenhandel zijn.

LUXEMBURG

Het Groothertogdom is verdeeld in twee gerechtelijke arrondissementen, Luxemburg en Diekirch. Elk arrondissement heeft een eigen arrondissementsrechtbank.

HET OPENBAAR MINISTERIE

Het Openbaar Ministerie is bij elke arrondissementsrechtbank vertegenwoordigd door een procureur en zijn substituten, die het parket bij de arrondissementsrechtbank vormen. Er is een parket bij de arrondissementsrechtbank te Luxemburg en bij die te Diekirch.

Het parket bij de arrondissementsrechtbank te Luxemburg fungeert bovendien als OM bij het vredegerecht/ kantongerecht te Luxemburg en het vredegerecht/kantongerecht te Esch-sur-Alzette, en het parket te Diekirch vervult dezelfde functie bij het vredegerecht/ kantongerecht te Diekirch.

Referentiemagistraten mensenhandel

In de twee arrondissementen worden er referentiemagistraten mensenhandel aangesteld. Hun opdracht bestaat erin de gevallen van mensenhandel in de onderzoeken binnen hun ambtsgebied te vervolgen.

POLITIE

BELGIË

LOKALE EN FEDERALE POLITIE

Organisatie:

De federale en de lokale politie vormen samen de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus. De federale politie bestaat uit entiteiten op het centrale niveau en entiteiten op het decentrale niveau (in elk gerechtelijk arrondissement). De federale politie werkt vooral aan nationale en internationale prioriteiten, maar ook op de grote verbindingswegen (in treinen en stations, op autosnelwegen, in luchthavens, op waterwegen en in zeehavens).

De lokale politie is opgedeeld in politiezones, verdeeld over het gehele grondgebied en werkt aan de prioriteiten die lokaal zijn bepaald.

De federale en de lokale politie werken nauw samen hoewel er geen enkele hiërarchische band tussen beide bestaat.

Opdracht:

Enkele lokale politiediensten en elke federale gerechtelijke politie van het gerechtelijk arrondissement hebben politiemensen gespecialiseerd in mensenhandel.

Zij staan in voor de gerichte controles, herkennen sneller situaties van mensenhandel en zijn meer vertrouwd met de identificatie van de mogelijke slachtoffers ervan. Zij nemen ook het onderzoek mensenhandel op zich. Voor de controles rekenen ze op bijstand van andere collega's en de partners van de controle- en inspectiediensten.

De centrale directie van de bestrijding van de zware en georganiseerde criminaliteit (DJSOC – Serious and Organised Crime) – federale politie

De directie DJSOC van de federale politie is het aanspreekpunt voor alle Belgische politiemensen bij contacten en/of vragen naar afstemming met Europol en/of onderzoekers mensenhandel in het buitenland.

Deze dienst is ook het politieel invalspunt voor vragen van politiecollega's van andere landen naar lopende onderzoeken of verbanden daarmee in België. De dienst is ook het centrale invalspunt voor verschillende Belgische departementen en diensten en werkt vanuit Brussel.

NEDERLAND

DE NATIONALE POLITIE

Organisatie:

De nationale politie bestaat uit 1 landelijke eenheid en 10 regionale eenheden. Binnen elke politie-eenheid is een afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM) opgericht. Deze afdeling houdt zich naast toezicht op de naleving van de Vreemdelingenwet ook specifiek bezig met de bestrijding van grootschaligere criminaliteit, waaronder mensenhandel. Binnen iedere AVIM is er een gespecialiseerd team Mensenhandel en een korpsexpert Mensenhandel.

Opdracht:

De landelijke eenheid is verantwoordelijk voor regio- overstijgend en specialistisch politiewerk. De taak van de deskundigen en de gespecialiseerde teams mensenhandel is het identificeren van mogelijkheden voor de bestrijding van mensenhandel binnen hun gebied, het verbeteren van de kennis van hun collega's en de leiding adviseren over mensenhandel gerelateerde zaken. Een (vermoedelijk)slachtoffer van mensenhandel kan zich bij ieder politiebureau melden en zal van daaruit worden doorverwezen naar een AVIM. De medewerkers binnen het gespecialiseerde team Mensenhandel van de AVIM zijn gecertificeerd. Dit houdt in dat ze een specifieke opleiding volgen waarin onder andere aandacht is voor juridische, sociale en psychologische vaardigheden, alsmede operationele knowhow op het gebied van de bestrijding van mensenhandel. Alleen gecertificeerde politiemedewerkers mogen (vermoedelijke) slachtoffers van mensenhandel verhoren.

DE KONINKLIJKE MARECHAUSSEE

Organisatie:

De Koninklijke Marechaussee (KMar) is een gendarmeriekorps: een politiekorps met militaire status. De marechaussee treedt onder andere op als grenspolitie. Zij controleert het grensverkeer van personen en bestrijdt vormen van grensoverschrijdende criminaliteit. Bij de marechaussee zijn ook rechercheurs in dienst die strafbare feiten, waaronder mensenhandel, onderzoeken.

Opdracht:

De Koninklijke Marechaussee komt vanuit haar taakstelling voornamelijk slachtoffers van grensoverschrijdende mensenhandel tegen, maar zij kan ook ingrijpen wanneer zij andere vormen van mensenhandel vermoedt.

EXPERTISECENTRUM MENSENHANDEL EN MENSENSMOKKEL (EMM)

Organisatie:

Het EMM is een samenwerkingsverband tussen de Nationale Politie, de Koninklijke Marechaussee (KMar), de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), en de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW).

Opdracht:

Het EMM heeft inzicht en overzicht in de signalen en opsporingsonderzoeken mensenhandel en mensensmokkel van haar partnerorganisaties. Vanuit deze integrale informatiepositie heeft het EMM de rol van national contactpoint. Het EMM monitort en voorziet zijn partners (en andere belanghebbenden) van (inter)nationale operationele informatierapporten en tactische en strategische intelligencebeelden inclusief aanbevelingen en advies aan de partners.

De trends en ontwikkelingen worden doorlopend besproken met de aangesloten partners en de informatie Officier van Justitie van het Landelijk Parket. Indien nodig worden meldingen daarna doorgespeeld voor nader (opsporings)onderzoek.

REGIONAAL INFORMATIE EN EXPERTISECENTRUM (RIEC)

Organisatie:

Regionale Informatie en Expertise Centra (RIEC's) zijn regionale samenwerkingsverbanden gericht op de integrale en bestuurlijke aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit. Er zijn in totaal 10 RIEC's in Nederland, gelijk aan de politieregio's. Convenantpartners zijn gemeenten, Openbaar Ministerie (OM), Nationale Politie (politie), Belastingdienst, Douane, Fiscale inlichtingen en opsporingsdienst (FIOD), Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW), Provincies, Koninklijke Marechaussee (KMar), Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND).

Opdracht:

De bestuurlijke en integrale aanpak van mensenhandel is benoemd als prioriteit in alle 10 de RIEC's. RIEC's ondersteunen de integrale aanpak van mensenhandel en adviseren hun gemeenten over bestuurlijke mogelijkheden. Alle partners leveren de relevante informatie aan bij het RIEC.

De signalen die de partners inbrengen, worden in het Informatieplein bij het RIEC verder opgewerkt (gecombineerd met informatie van andere partners en geanalyseerd) wat leidt tot een advies aan de partners over mogelijke interventiestrategieën.

De partners nemen gezamenlijk, in een integraal overleg, een beslissing over dit advies en dragen zorg voor de uitvoering ervan.

LUXEMBURG

SERVICE DE POLICE JUDICIAIRE - (SPJ) (DIENST GERECHTELIJKE POLITIE)

Organisatie:

De SPJ is een centrale dienst van de groothertogelijke politie, die zowel nationaal als internationaal de opdrachten van gerechtelijke politie vervult die zijn omschreven in boek 1 van het Wetboek van Strafvordering.

De medewerkers van de dienst zijn meer bepaald bevoegd voor:

- de opsporingen en onderzoeken in verband met zware of bijzonder complexe misdrijven, waaronder mensenhandel;
- de opdrachten van preventieve politie die een speciale deskundigheid vereisen;
- het onderzoeken, opnemen, bewaren en benutten van alle sporen en afdrucken die bij zware misdrijven zijn aangetroffen;
- het bijhouden en bijwerken van dactyloscopische bestanden en documentatie over veroordeelden.

Opdracht:

Volgens de wet moet en mag de formele identificatie van een slachtoffer enkel en alleen gebeuren door de Groothertogelijke Politie, meer bepaald de dienst gerechtelijke politie, afdeling georganiseerde criminaliteit of de cel bescherming van slachtoffers die verantwoordelijk is voor de identificatie die plaatsvindt op basis van aanwijzingen.

Elk slachtoffer dat wordt gedetecteerd, moet dus naar de gerechtelijke politie worden doorverwezen om te worden geïdentificeerd en toegang te kunnen krijgen tot de opvangcentra en tot de bescherming van de Politie.

De politie moet de dienst Bijstand aan de erkende slachtoffers van mensenhandel (opvangcentrum) hiervan zo spoedig mogelijk op de hoogte te brengen opdat deze contact kan opnemen met het slachtoffer. De contacten en uitwisselingen tussen de politie en de bijstandsdiensten aan erkende slachtoffers verlopen op informele wijze. Politie en diensten werken nauw samen bij het opvolgen van de procedures en bijstand teneinde het slachtoffer van mensenhandel zo goed mogelijk te beschermen.

Wanneer een door iemand of de bijstandsdiensten gedetecteerd slachtoffer zich niet naar de politie wenst te begeven om er te worden geïdentificeerd, kunnen de bijstandsdiensten hem/haar toch een ambulante sociale bijstand geven om een vertrouwensrelatie met hem/haar op te bouwen zodat hij/zij nadien een verklaring bij de politie met het oog op identificatie kan indienen.

De politie coördineert de statistieken over slachtoffers van mensenhandel. Deze statistieken worden ingedeeld naar geslacht, leeftijd, land van herkomst, mechanisme van mensenhandel en uitbuiting, en worden opgesteld door de politie zelf, het OM, de strafrechtelijke instanties, de betrokken overheidsinstanties en de erkende diensten voor bijstand aan slachtoffers.

Specifieke opleidingen op het gebied van de bestrijding van mensenhandel worden via de politieschool aan nieuwe politiemensen en via bijscholing aan dienstdoende politiemensen aangeboden.

DIENSTEN VOOR TOEZICHT OP HET NALEVEN VAN DE SOCIALE WETGEVING EN ARBEIDSWETGEVING

BELGIË

SOCIALE INSPECTIEDIENSTEN

Organisatie:

De themadirectie Mensenhandel van de Inspectiedienst voor de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) en de dienst Toezicht op de sociale wetten (FOD Tewerkstelling, Arbeid en Sociale Overleg) nemen op een actieve en geïntegreerde wijze deel aan de strijd tegen de mensenhandel.

Deze beide diensten hebben de wettelijke bevoegdheden tot het opsporen en vaststellen van misdrijven van mensenhandel. In dit verband onderzoeken zij alle aanwijzingen die wijzen op een mogelijke situatie van economische uitbuiting (zoals onder meer arbeids-, loon- en huisvestingsomstandigheden die strijdig zijn met de menselijke waardigheid).

Wat betreft het arbeidsrecht en het sociaal recht ziet de dienst Toezicht op de sociale wetten toe op de naleving van de arbeidsvoorwaarden en de lonen, terwijl de sociale inspectie de verplichtingen met betrekking tot de sociale zekerheid controleert.

Opdracht:

Deze deelname vertaalt zich in controles, gericht op de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten in het algemeen en op economische uitbuiting in het bijzonder.

De inspectiediensten nemen deel aan gerichte controles in de prostitutiesector, waarin de politiediensten het initiatief nemen.

De inspectiediensten nemen eigen initiatieven voor controles in andere risicosectoren, zoals exotische restaurants, de bouwsector, de land- en tuinbouw, nachtwinkels, carwashes en nagelstudio's, vaak met ondersteuning van de politiediensten.

Bij deze controles handhaven de inspectiediensten de sociale wetgeving in het algemeen, meer specifiek de regelgeving inzake sociale documenten, de verplichtingen inzake de aangiftes voor de sociale zekerheid, de arbeidsomstandigheden en loonvoorwaarden en de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten.

Met name de gespecialiseerde ECOSOC-teams van de themadirectie mensenhandel van de RSZ hebben bij deze controles in de risicosectoren bijzondere aandacht voor indicatoren van mensenhandel door economische uitbuiting.

Wanneer dergelijke indicatoren worden vastgesteld wordt gerapporteerd aan de arbeidsauditeur en wordt verder onderzoek gevoerd. Zij doen daarbij het nodige voor de detectie en verwijzing van vermoedelijke slachtoffers van mensenhandel naar de gespecialiseerde opvangcentra. In deze dossiers wordt door de politie vaak verder onderzoek gedaan naar achterliggende netwerken.

NEDERLAND

INSPECTIE SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID (SZW)

Organisatie:

De Inspectie SZW van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid houdt toezicht op de naleving van de wetten op het terrein van werk en inkomen. De Inspectie SZW is een vaste partner binnen het samenwerkingsverband van het EMM.

Opdracht:

De Inspectie SZW voert hiertoe (opsporings)onderzoeken en periodieke controles uit.

De Inspectie SZW heeft voor haar handhavingsactiviteiten verschillende bestuursrechtelijke instrumenten ter beschikking, maar bij constatering van uitbuiting, treedt de inspectie in de meeste gevallen strafrechtelijk op.

LUXEMBURG

INSPECTION DU TRAVAIL ET DES MINES (ITM)

Organisatie:

De *Inspection du Travail et des Mines* (Arbeids- en Mijninspectie) onder toezicht van het ministerie van Arbeid en Tewerkstelling en van Sociale en Solidaire Economie.

Opdracht:

In de eerste plaats is de ITM door de desbetreffende kaderwet ervan bevoegd inzake arbeidsvoorwaarden, veiligheid en gezondheid op het werk en inzake werk voor onrechtmatig verblijvende onderdanen van derde landen. De bijzondere wetten geven overigens controlebevoegdheden aan de ITM inzake vergunningsplichtige inrichtingen, beheersing van gevaren gelieerd aan majeure voorvallen (Seveso-bedrijven), veiligheid van tunnels en mijnen.

Wat de tewerkstelling van onrechtmatig verblijvende onderdanen van derde landen betreft en voor zover de overtreding is begaan door een werkgever die het werk of de diensten van deze onrechtmatig verblijvende onderdaan van een derde land gebruikt wetende dat deze persoon slachtoffer is van

mensenhandel geeft artikel L.572-5 van het Arbeidswetboek uitdrukkelijk de bevoegdheid aan de ITM om een proces-verbaal met deze verzwarende omstandigheid inzake illegaal werk bij de Procureur d'Etat (procureur-generaal) neer te leggen.

Niettegenstaande geen enkele andere wet voorziet dat de ITM kan optreden inzake mensenhandel laat de ITM al haar arbeidsinspecteurs deelnemen aan opleidingen inzake mensenhandel en voor zover de ITM tijdens haar controles inzake arbeidsomstandigheden en veiligheid en gezondheid op het werk, aanwijzingen voor mensenhandel constateert, blijft deze telkens alle informatie hierover naar het Openbaar Ministerie en naar de Groothertogelijke Politie doorsturen.

DIENSTEN VOOR AFGIFTE VAN VERBLIJFSVERGUNNINGEN

BELGIË

DIENST VREEMDELINGENZAKEN (DVZ)

Afdeling Internationale Bescherming; Cel Kwetsbaren (Bureau MINTEH)

De Cel Mensenhandel maakt deel uit van de Cel Kwetsbaren en is verantwoordelijk voor het onderzoek en de administratieve opvolging van de dossiers van slachtoffers van mensenhandel (meerderjarige en minderjarige personen).

De Cel Kwetsbaren is als enige bevoegd voor de afgifte van een verblijfstitel aan slachtoffers van mensenhandel die samenwerken met de bevoegde autoriteiten

NEDERLAND

IMMIGRATIE- EN NATURALISATIEDIENST (IND)

De IND voert het vreemdelingenbeleid in Nederland uit. Dat betekent dat de IND alle verblijfsaanvragen beoordeelt van mensen die in Nederland willen wonen of die graag Nederlander willen worden. De IND is een vaste partner binnen het samenwerkingsverband van het EMM.

Voor slachtoffers van mensenhandel zonder verblijfsvergunning bestaat in Nederland een speciale verblijfsregeling (zie verder onder 5, nationaal verwijzingsmechanisme). De IND is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze verblijfsregeling.

LUXEMBURG

DIRECTION DE L'IMMIGRATION (DIRECTIE IMMIGRATIE) – SERVICE DES ETRANGERS (DIENST VREEMDELINGEN)

De Dienst Vreemdelingen binnen de Directie Immigratie van het ministerie van Buitenlandse en Europese Zaken heeft de bevoegdheid om een vermoedelijk slachtoffer van mensenhandel, dat wil zeggen een persoon afkomstig uit een derde land waarvan de politiediensten over aanwijzingen beschikt dat die slachtoffer is van een misdrijf gelieerd aan mensenhandel, rechtmatig op het grondgebied te laten verblijven gedurende de reflectieperiode van 90 dagen door hem/haar een getuigschrift van opschorting van de verwijdering (certificat de sursis à l'éloignement) te verstrekken, zulks overeenkomstig artikel 93 van de gewijzigde wet van 29 augustus 2008 inzake vrij personenverkeer en immigratie.

De Directie Immigratie wordt rechtstreeks benaderd door de gerechtelijke politie zodra er aanwijzingen opduiken dat een persoon vermoedelijk slachtoffer van mensenhandel is.

Na afloop van de reflectieperiode en op voorwaarde dat het vermoedelijke slachtoffer voldoet aan bepaalde cumulatieve voorwaarden zoals voorzien in artikel 95 van de gewijzigde wet van 29 augustus 2008 over het vrije verkeer van personen en immigratie, verstrekt de minister hem/haar een verblijfstitel voor een duur van 6 maanden die kan worden verlengd.

De Directie Immigratie is tevens bevoegd om desgevallend andere verblijfsvergunningen dan die voorzien in de gewijzigde wet van 29 augustus 2009 over het vrije verkeer van personen en immigratie, zowel als arbeidsvergunningen te verstrekken.

CENTRA VOOR OPVANG VAN SLACHTOFFERS VAN MENSENHANDEL

BELGIË

In België zijn er drie gespecialiseerde centra erkend die als opvangcentra fungeren voor de bescherming van en bijstand aan slachtoffers van mensenhandel: **Payoke (Vlaanderen)**, **Pagasa (Brussel)** en **Sürya (Wallonië)**.

De opvangcentra en de multidisciplinaire ploegen in deze opvangcentra (opvoeders, maatschappelijk werkers, criminologen, ...) begeleiden de slachtoffers van mensenhandel en/of bepaalde zwaardere vormen van mensensmokkel. Deze slachtoffers worden door verschillende, in de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, vernoemde diensten doorverwezen of hebben zich spontaan aangemeld.

Naast opvang en residentiële of ambulante begeleiding zorgt het opvangcentrum ook voor de psychosociale en medische bijstand, de administratieve begeleiding en de juridische bijstand.

FEDASIL (agentschap voor de opvang van asielzoekers) kan potentiële slachtoffers die in zijn eigen opvangcentra gehuisvest zijn, identificeren en doorverwijzen naar de gespecialiseerde centra voor opvang van slachtoffers van mensenhandel. In dit geval wordt, afhankelijk van de situatie, onderzocht welke procedure, asiel of mensenhandel zal worden toegepast in overeenstemming met de wensen van het slachtoffer en de realiteit van de zaak.

NEDERLAND

Voor verschillende categorieën slachtoffers van mensenhandel zijn er verschillende soorten (gespecialiseerde) opvangvoorzieningen. Het uitgangspunt is maatwerk voor het slachtoffer. Voor een overzicht van verschillende instanties die zich bezighouden met de opvang van slachtoffers zie: www.wegwijzermensenhandel.nl/professional/opvang (dit is geen volledig overzicht). Hieronder worden de organisaties genoemd die hierin een coördinerende rol vervullen en die helpen bij de doorgeleiding naar de juiste instantie(s).

COMENSHA

CoMensha is een NGO en coördineert de opvang, zorg- en hulpverlening voor slachtoffers van mensenhandel in Nederland. CoMensha registreert ook gegevens over mogelijke slachtoffers van mensenhandel. Deze gegevens worden onder andere gebruikt door het ministerie van Justitie en Veiligheid bij de beleidsvorming en door de Nationaal Rapporteur Mensenhandel voor de jaarlijkse Slachtoffermonitor en Dadermonitor Mensenhandel. Het gaat om gegevens als de sector van uitbuiting, land van herkomst, leeftijd en wie de aanmelder is geweest.

ZORGCOÖRDINATOREN

Een zorgcoördinator is iemand die veel specialistische kennis heeft van procedures en van het gespecialiseerde hulp- en zorgaanbod voor slachtoffers van mensenhandel in een bepaalde regio. De zorgcoördinator helpt met het formuleren van de hulpvraag en het toeleiden naar de juiste instantie. In de meeste grote steden zoals Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Groningen en Utrecht zijn zorgcoördinatoren te vinden. Het netwerk van zorgcoördinatoren is in 2019 flink uitgebreid en er wordt gewerkt aan een landelijk dekkend netwerk.

In gebieden waar geen zorgcoördinator aanwezig is, vervult CoMensha deze rol. Voor een overzicht van de zorgcoördinatoren zie:

www.wegwijzermensenhandel.nl/professional/zorgcoördinatoren.

JEUGDZORG NEDERLAND

Bij minderjarige slachtoffers met de Nederlandse nationaliteit of met rechtmatig verblijf in Nederland, kan voor ondersteuning contact worden opgenomen met Jeugdzorg Nederland.

NIDOS

Nidos indiceert direct bij binnenkomst in Nederland of een alleenstaande minderjarige vreemdeling mogelijk slachtoffer is van mensenhandel of een verhoogd risico loopt om slachtoffer te worden. Nidos doet dit samen met de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM) en de IND. Nidos zorgt ervoor dat alleenstaande minderjarige slachtoffers zonder rechtmatig verblijf, geplaatst worden in de beschermde opvang.

LUXEMBURG

In Luxemburg bestaan er twee ambulante diensten die de bijstand aan slachtoffers van mensenhandel samen coördineren ongeacht onder meer hun geslacht en leeftijd (meerderjarigen en minderjarigen) van het slachtoffer:

- **SAVTEH bij de *asbl Femmes en détresse***
- **COTEH bij de *Fondation Maison de la Porte Ouverte***.

Zij worden respectievelijk beheerd door twee verschillende ngo's die met de overheid afspraken hebben gemaakt op basis van de gewijzigde wet van 8 september 1998 en erkend zijn door het Ministerie van Gelijke kansen voor Mannen en Vrouwen op basis van de gewijzigde groothertogelijke verordening van 19 maart 1999.

Zij bevinden zich evenwel op hetzelfde adres en delen dezelfde kantoren onder de naam INFOTRAITE.

Deze bijstandsdiensten zijn gedefinieerd bij de gewijzigde wet van 8 mei 2009 over de bijstand, bescherming en veiligheid van slachtoffers van mensenhandel.

Zij verzamelen en coördineren de gegevens en statistieken naar gelang geslacht over de slachtoffers van mensenhandel die zij in de verschillende diensten volgen.

Zij zijn met hun respectieve beheerder, naast de inzake mensenhandel bevoegde overheidsinstanties, lid van het Comité de suivi de la lutte contre la traite des êtres humains (Monitoringcomité bestrijding Mensenhandel).

Zij verlenen eerste ambulante bijstand en zij staan tevens, samen met de voornoemde gerechtelijke politie die de slachtoffers van mensenhandel identificeert, en het Ministerie van Gelijke Kansen

CENTRAAL ORGAAN OPVANG ASIELZOEKERS (COA)

In de asielopvang van het COA werken op iedere locatie contactpersonen mensenhandel en mensensmokkel. Zij zijn getraind om signalen te herkennen en hierop te acteren. Signalen worden gedeeld met het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel (EMM).

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv'ers) die mogelijk slachtoffer zijn van mensenhandel worden op indicatie van Nidos geplaatst in de beschermde opvang van het COA. Dit betreft kleinschalige opvang met intensieve begeleiding. De begeleiding van de jongeren wordt uitgevoerd door contractpartners Jade en Xonar.

voor Mannen en Vrouwen in voor de coördinatie van de ambulante en niet-ambulante bijstand (zorg, hulpverlening, bijstand) zoals gedefinieerd bij voornoemde wet, aan alle slachtoffers van mensenhandel, vrouwen, mannen en minderjarige kinderen die zich rechtstreeks tot hen richten dan wel werden gesignaleerd door een persoon of een instelling die deze detecteert, hetzij door de politie zelf.

Zij bieden ieder slachtoffer persoonlijke en gepaste bijstand aan en zorgen voor toeleiding naar de instanties die het best op hun specifieke behoeften kunnen inspelen. Zij bieden in de eerste plaats psychologische ondersteuning en begeleiden de slachtoffers met name bij hun sociale, medische, juridische, administratieve en procesmatige acties met het oog op fysiek, psychisch en sociaal herstel.

Deze diensten zorgen voor de organisatie van zijn/haar huisvesting en residentiële begeleiding van het slachtoffer, naargelang geslacht, leeftijd, gezondheidstoestand en stabiliteit bij de erkende bijstandsdiensten die zorgen voor de opvang van ofwel alleen de slachtoffers van mensenhandel, ofwel slachtoffers van mensenhandel naast personen in nood waaronder de slachtoffers van geweld.

Zij zorgen ook voor de ambulante begeleiding van slachtoffers die in de erkende residentiële diensten worden opgevangen en werken samen met het begeleidende personeel van die diensten. Ook kunnen ze het begeleidende personeel ondersteuning bieden en ervaring en gespecialiseerde opleiding verschaffen.

Beide diensten werken uitsluitend overdag tijdens de kantoortijden. Buiten deze kantoortijden neemt de gerechtelijke politie de fakkel over.

4. NATIONAAL VERWIJZINGSMECHANISME OF WIJZE VAN OPVANG EN BIJSTAND VAN HET SLACHTOFFER VAN MENSENHANDEL

IN DIT DEEL WORDT PER LAND DE WIJZE VAN BEGELEIDING, OPVANG EN BIJSTAND VAN SLACHTOFFERS VAN MENSENHANDEL UITEENGEZET. OP DIE MANIER WORDEN DE BETROKKEN ACTOREN VAN ELK VAN DE LANDEN GEÏNFORMEERD OVER DE PROCEDURE DIE WORDT GEVOLGD VOOR (MOGELIJKE) SLACHTOFFERS VAN MENSENHANDEL.

BELGIË

BASIS

België werkt met een nationaal verwijzingsmechanisme voor slachtoffers van mensenhandel die met de autoriteiten samenwerken of dit overwegen te doen*. Het Belgische verwijzingsmechanisme werd oorspronkelijk opgezet voor slachtoffers van mensenhandel die van vreemde origine zijn (niet- EU). Dit neemt niet weg dat sommige aspecten van dit mechanisme ook kunnen worden aangewend voor Belgische en EU-slachtoffers. Om opgenomen te kunnen worden in het Belgische verwijzingsmechanisme en het slachtofferstatuut dienen de feiten (deels) te hebben plaatsgevonden op Belgisch grondgebied zodat een onderzoek kan worden geopend (principe van de rechtsmacht).

DETECTIE VAN HET SLACHTOFFER

Detectie van een mogelijk slachtoffer kan gebeuren door alle eerstelijnsactoren. De politie- en inspectiediensten maken hiervoor gebruik van een vertrouwelijke indicatorenlijst. Hierna wordt de procedure van het verwijzingsmechanisme opgestart.

Drie cumulatieve voorwaarden voor deze opstart:

1. verbreken van de contacten met de vermoedelijke daders;
2. verplichte begeleiding door een gespecialiseerd opvangcentrum dat erkend wordt door de bevoegde overheden;
3. samenwerking met de gerechtelijke overheden, door verklaringen of een klacht in te dienen. Het afleggen van verklaringen moet ruim geïnterpreteerd worden, dit kan bijvoorbeeld ook het geven van informatie door het slachtoffer inhouden.

INFORMATIE VOOR EN BIJSTAND VAN HET SLACHTOFFER

- Door politie of sociale inspectiedienst gebeurt een eerste informatieverstrekking.
- Door het gespecialiseerd opvangcentrum via gedetailleerde uitleg over de procedure en opdracht van het centrum, namelijk de opvang, de residentiële of ambulante begeleiding, de psycho-sociale en medische hulp, de administratieve begeleiding en de juridische bijstand en dit tijdens de gehele procedure.
- Een informatiebrochure is beschikbaar in verschillende talen: <http://www.myria.be/files/Multilingualhuman-trafficking-LR.pdf>

* Zie hiervoor:

1. Wet van 15 september 2006 tot wijziging van de vreemdelingenwet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (zie art. 61/2 tot 61/5 van de Vreemdelingenwet), waarin de basisprincipes voor dit verwijzingsmechanisme zijn opgenomen.
2. Omzendbrief van 23 december 2016 inzake de invoering van een multidisciplinaire samenwerking met betrekking tot de slachtoffers van mensenhandel en/of van bepaalde zwaardere vormen van mensensmokkel, dat dit verwijzingsmechanisme concreet uitwerkt.

REFLECTIEPERIODE

Dit is de eerste fase in de procedure:

Duur: 45 dagen

- Via afgifte van een “bijlage 15” met een termijn van 45 dagen. Dit document dekt een tijdelijk verblijf voor de vreemdeling.
  - Begeleiding verplicht door een gespecialiseerd opvangcentrum.
  - Aanmoediging tot levering van het bewijs van identiteit.
1. Afleggen van een verklaring of indienen klacht. Aan deze voorwaarde dient ten laatste aan het einde van de reflectieperiode voldaan te worden. Daarna wordt direct overgegaan naar de volgende fase.
  2. Terugkeer naar het land van herkomst.
  3. Geen wil tot samenwerking met bevoegde overheden. Er is de mogelijkheid tot het ontvangen van sociale steun via het OCMW (Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn). Deze reflectieperiode kan niet worden verlengd.

VERDERE AFHANDELING EN VERBLIJFSVERGUNNING

Afgifte van een attest van Immatriculatie* - Dit is de tweede fase in de procedure:

- Afgifte attest van immatriculatie voor max. 3 maanden door de Dienst Vreemdelingenzaken, eenmalig hernieuwbaar voor een maximumperiode van 3 maanden.
  - Voor het verstrijken van deze periode evalueert de magistraat, in overleg met de politie-, inspectiediensten en het gespecialiseerd opvangcentrum, op vraag van DVZ of de persoon nog voldoet aan volgende voorwaarden met het oog op het effectief toekennen van het **voorlopig statuut van slachtoffer van mensenhandel**:
1. het onderzoek of de gerechtelijke procedure is nog altijd lopende;
  2. de betrokken persoon in deze fase kan nog altijd beschouwd worden als slachtoffer van mensenhandel;
  3. de betrokken persoon heeft elke band verbroken met de vermoedelijke daders;
  4. de betrokken persoon is bereid samen te werken in het kader van een gerechtelijke procedure;
  5. de betrokken persoon wordt niet beschouwd als een mogelijk gevaar voor de openbare orde of de nationale veiligheid.

Na een positieve evaluatie van deze voorwaarden volgt de afgifte van het bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister, dat

zes maand geldt en telkens hernieuwd wordt tot het moment waarop de rechtbank het vonnis in eerste aanleg velt. Met deze verblijfstitel heeft het slachtoffer toegang tot de arbeidsmarkt of kan hij via het OCMW sociale steun verkrijgen.

Afsluiten van de procedure:

Indien de verklaring van het slachtoffer geleid heeft tot een veroordeling of indien de magistraat in zijn vordering de tenlastellegging van mensenhandel heeft opgenomen, wordt een verblijfstitel van onbepaalde duur uitgereikt.

In deze fase is het van belang dat het slachtoffer zijn ware identiteit heeft proberen te bewijzen door een identiteitsbewijs voor te leggen of door de ondernomen stappen hiertoe aan te tonen.

Hier kan het slachtoffer ook kiezen voor een vrijwillige terugkeer naar het land van herkomst. Hiertoe wordt in de nodige ondersteuning voorzien.

Bij het doorlopen van de procedure kan de magistraat op elk moment zelfstandig beslissen dat het slachtoffer niet meer als dusdanig wordt beschouwd. Hij treedt hierbij in overleg met de andere betrokken actoren.

SPECIFIEKE ELEMENTEN/MAATREGELEN INZAKE NIET-BEGELEIDE MINDERJARIGE VREEMDELINGEN (NBMV)

Er wordt voorzien in een specifieke benadering ten aanzien van NBMV. Elke NBMV krijgt een voogd toegewezen. Deze is belast met de bescherming van de minderjarige en dient te waken over zijn belangen.

Voor NBMV zijn er specifieke centra die instaan voor hun opvang namelijk Esperanto (Wallonië) en Minor-Ndako & Juna (Brussel en Vlaanderen). De drie erkende gespecialiseerde opvangcentra (Payoke, Sürya en Pag-Asa) blijven instaan voor de administratieve begeleiding en de juridische bijstand.

Wat de procedure betreft is het zo dat de NBMV tijdens de reflectieperiode onmiddellijk een attest van immatriculatie ontvangt dat maximum drie maanden geldig is en eenmaal hernieuwbaar is voor maximum drie maanden. Tijdens de procedure zal er rekening gehouden worden met de bijzondere kwetsbaarheid van minderjarigen.

* Het attest van immatriculatie is een voorlopig verblijfsdocument voor de derdelander in procedure. Het document bewijst dat een verblijfsaanvraag in België in onderzoek is. De persoon heeft in afwachting van een beslissing op zijn verblijfsaanvraag recht op een voorlopig verblijf.

BASIS

Basisregelgeving:

- Wet van 23 november 2000 tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet (Vreemdelingenwet 2000).
- Wet van 9 juli 2014, houdende regels inzake de gemeentelijke ondersteuning op het gebied van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen en opvang (Wet maatschappelijke ondersteuning 2015).
- Wet van 1 maart 2014 inzake regels over de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en ouders bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen (Jeugdwet).

Het is van belang dat een slachtoffer van mensenhandel aangifte doet. De aangifte wordt gebruikt bij de opsporing en de vervolging van de dader. Daarom worden in Nederland verschillende maatregelen getroffen om de aangiftebereidheid onder slachtoffers te vergroten. Opvang en zorg- en hulpverlening zijn in Nederland echter niet alleen beschikbaar voor slachtoffers die aangifte doen of op andere wijze medewerking willen verlenen aan een strafrechtelijk opsporings- of vervolgingsonderzoek. Wel zorgt medewerking voor bepaalde extra rechten. Vooral voor slachtoffers zonder rechtmatig verblijf is het doen van aangifte van belang voor het verkrijgen van een (tijdelijke) verblijfsvergunning.

Slachtoffers met de Nederlandse nationaliteit en slachtoffers die rechtmatig in Nederland verblijven hebben ongeacht of zij aangifte doen recht op opvang.

Zowel in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Wet werk en bijstand/ Participatiewet en deels in de Huisvestingswet worden personen met rechtmatig verblijf in rechten gelijkgesteld aan Nederlanders. Voor slachtoffers met een EU-verblijfsrecht geldt dat voor opvang in de eerste vijf jaar van verblijf een ontheffing van de IND nodig is om hier gebruik van te maken, aangezien dit consequenties kan hebben voor het verblijfsrecht (De IND kan de rechtmatigheid van het verblijf beëindigen wanneer EU-burgers te vroeg te veel aanspraak maken op publieke middelen).

Elk slachtoffer van mensenhandel heeft andere behoeften. Slachtoffers kunnen in Nederland aanspraak maken op veel verschillende vormen van ondersteuning en hebben recht

op verschillende regelingen. Bij deze ondersteuning zijn vaak meerdere partijen betrokken.

In november 2018 is daarom het programma Samen tegen mensenhandel gestart. Dit is een interdepartementaal project programma van de Ministeries van Justitie en Veiligheid, van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Buitenlandse Zaken. Ook is er nauw contact met maatschappelijke organisaties die dagelijks slachtoffers van mensenhandel begeleiden, met politie, het Openbaar Ministerie en gemeenten.

Het programma Samen tegen mensenhandel heeft als doel het aantal slachtoffers van mensenhandel in Nederland naar beneden te brengen. Het programma kent een breed scala aan acties en maatregelen die geclusterd zijn langs een vijftal concrete actielijnen. Het programma en de jaarlijkse voortgangsbrieven zijn te vinden op de website www.wegwijzermensenhandel.nl.

Deze Wegwijzer Mensenhandel is het centrale punt waar professionals, slachtoffers en burgers terecht kunnen voor een overzicht van organisaties die hulp verlenen en ondersteuning bieden aan slachtoffers van mensenhandel.

DETECTIE VAN HET SLACHTOFFER

Bij de signalering van (vermoedelijke) slachtoffers van mensenhandel zijn heel veel verschillende partijen betrokken. Naast medewerkers van de verschillende opsporingsdiensten, de IND en Nidos, kunnen bijvoorbeeld ook baliemedewerkers en inspecteurs van bouw- en woningtoezicht van de gemeente, horecapersoneel, mensen in de gezondheidszorg en woningbemiddelaars in contact komen met (mogelijke) slachtoffers van mensenhandel. In verschillende gemeentes worden medewerkers getraind in het herkennen van signalen van mensenhandel. In het kader van het Nationaal Verwijsmechanisme is een indicatorenlijst opgesteld die door al deze professionals gebruikt kan worden. De indicatorenlijst en enkele praktische handleidingen zijn opgenomen op de website [wegwijzer mensenhandel](http://wegwijzer.mensenhandel.nl).

Bij vermoedens van mensenhandel kan contact opgenomen worden met CoMensha voor advies.

Klanten en burgers kunnen een belangrijke rol spelen in het signaleren van mensenhandel.

Via Meld Misdaad Anoniem kunnen getuigen ook anoniem (vermoedens van) mensenhandel melden. De melding wordt doorgestuurd naar de politie die hiermee gericht onderzoek kan doen.

Asielzoekers zijn een kwetsbare doelgroep voor mensenhandel en mensensmokkel. Om de veiligheid in de opvang te verbeteren heeft het COA diverse maatregelen getroffen. Zo zijn er contactpersonen mensenhandel en mensensmokkel op iedere locatie aangesteld. Signalen van mensenhandel worden gedeeld met het EMM. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen worden op indicatie van Nidos opgevangen in de beschermde opvang van het COA.

INFORMATIE VOOR EN BIJSTAND VAN HET SLACHTOFFER

Het (vermoedelijke) slachtoffer van mensenhandel krijgt bij de AVIM een gesprek met een mensenhandel gecertificeerde politiemedewerker waarin hij/zij wordt geïnformeerd over verschillende procedures (waaronder de Verblijfsregeling mensenhandel en de mogelijkheid om gebruik te maken van de reflectieperiode van maximaal 3 maanden voor het doen van aangifte) en hulpverleningsmogelijkheden.

Indien het (vermoedelijke) slachtoffer geen contact met de politie wil of kan opnemen, kan hij/zij hierover geïnformeerd worden door andere professionals, bijvoorbeeld de zorgcoördinator, CoMensha, de IND of Nidos. Ook zijn er verschillende organisaties die algemene ondersteuning en/of informatie over juridische bijstand en het juridisch proces kunnen geven.

Op de wegwijzer mensenhandel (<http://www.wegwijzermensenhandel.nl/>) van het project Nationaal Verwijsmechanisme is ook informatie voor slachtoffers beschikbaar.

De website is ook beschikbaar in het Engels via <https://english.wegwijzermensenhandel.nl/>.

Via de website van CoMensha (www.comensha.nl) is informatie voor slachtoffers in meerdere talen beschikbaar waaronder het Nederlands, Engels, Pools, Hongaars en Bulgaars.

NODEN EN RISK ASSESMENT

Elk slachtoffer van mensenhandel heeft andere behoeften. Het uitgangspunt is maatwerk voor het slachtoffer. De zorgcoördinator (zie onder Centra verantwoordelijk voor de opvang van slachtoffers van mensenhandel) zorgt voor een samenhangend hulp- en ondersteuningsaanbod voor elk slachtoffer en leidt het slachtoffer naar de juiste instantie toe.

REFLECTIEPERIODE

Op grond van de Vreemdelingenwet 2000 (artikel 8, onder k) wordt aan vermoedelijke slachtoffers van mensenhandel zonder verblijfsstatus een reflectieperiode van maximaal drie maanden gegund, om te beslissen of zij aangifte willen doen van mensenhandel of op andere wijze medewerking willen verlenen aan een strafrechtelijk opsporings- of vervolgingsonderzoek. De IND schort het vertrek van het vermoedelijke slachtoffer van mensenhandel uit Nederland gedurende deze periode op. Het slachtoffer heeft dan recht op opvang.

Meerderjarige slachtoffers worden bij voorkeur in de Categoriele Opvang Slachtoffers Mensenhandel (COSM) opgevangen. Plaatsing in de COSM-opvang loopt via CoMensha. Daarnaast hebben meerderjarige slachtoffers in de bedenktijd op grond van de Regeling verstrekkingen bepaalde categorieën vreemdelingen (Rvb) recht op een maandelijkse toelage ter hoogte van de Nederlandse bijstandsuitkering (uitgekeerd door het COA). Ook voorziet de Rvb voor meerderjarige slachtoffers in een verzekering tegen medische kosten.

VERDERE AFHANDELING EN VERBLIJFSVERGUNNING

Slachtoffers van mensenhandel zonder verblijfsvergunning die aangifte doen, kunnen op basis van de verblijfsregeling mensenhandel (opgenomen in het Vreemdelingenbesluit 2000, artikel 3.48, lid 1, onder a) een tijdelijke verblijfsvergunning voor de duur van het opsporings- en vervolgingsonderzoek krijgen. Op grond van de Wet maatschappelijke ontwikkeling (Wmo) hebben deze slachtoffers door hun verblijfsstatus vervolgens recht op dezelfde opvang als Nederlandse slachtoffers. Slachtoffers met een dergelijke verblijfsvergunning, mogen daarnaast op grond van de Wet arbeid vreemdelingen werken of een opleiding volgen. Indien nodig hebben ze op grond van artikel 11, lid 2 van de Participatiewet recht op bijstand. Na afloop van het strafproces loopt de verblijfsvergunning op grond van de verblijfsregeling mensenhandel af. Het slachtoffer kan dan op grond van artikel 3.51, derde lid van het Vreemdelingenbesluit 2000, een aanvraag voor een verblijfsvergunning op niet-tijdelijke humanitaire gronden indienen.

In de volgende gevallen komen slachtoffers voor deze verblijfsvergunning in aanmerking:

- de officier van justitie besluit tot vervolging over te gaan ter zake van het strafbare feit waarvan aangifte is gedaan en dat heeft geleid tot verlening van de verblijfsvergunning op grond van artikel 3.48, eerste lid, aanhef en onder a, b, en g Vb;

- er loopt een strafzaak en het slachtoffer verblijft drie jaar onafgebroken in Nederland op basis van een verblijfsvergunning;
- er zijn bijzondere, individuele redenen om het slachtoffer in Nederland te laten verblijven (zoals bijvoorbeeld risico op represailles bij terugkeer).

Slachtoffers die vanwege serieuze dreiging of medische en/of psychische problemen geen medewerking aan het strafrechtelijk onderzoek kunnen verlenen, kunnen op grond van artikel 3.48, lid 1, onder d, en artikel 3.51, eerste lid aanhef en onder h van het Vreemdelingenbesluit 2000 ook aanspraak maken op de verblijfsregeling mensenhandel en een aanvraag voor een verblijfsvergunning op niet-tijdelijke humanitaire gronden indienen, mits dit ondersteund wordt door een verklaring van de politie en/of een medische verklaring.

LUXEMBURG

BASIS

Basisregelgeving

- De gewijzigde wet van 8 mei 2009 inzake de bijstand en de bescherming en veiligheid van slachtoffers van mensenhandel, waarin bijstand en de diensten voor bijstand worden gedefinieerd, en de voorwaarden zijn vastgelegd voor de dienstverlening door de diensten voor bijstand aan slachtoffers van mensenhandel, alsook de samenwerking ter zake met de politie en de bijbehorende uitvoeringsreglementen. Daarmee is ook het Comité de suivi de la lutte contre la traite des êtres humains (Monitoringcomité Bestrijding Mensenhandel) ingesteld.
- De wet van 9 april 2014 ter versterking van het recht van slachtoffers van mensenhandel.
- De gewijzigde wet van 29 augustus 2008 inzake vrij personenverkeer en immigratie, die de bedenktijd en de voorwaarden tot toekenning ervan regelt, alsook de

ONDERSTEUNING MINDERJARIGE SLACHTOFFERS

Voor de opvang en ondersteuning van minderjarige slachtoffers zijn andere voorzieningen beschikbaar dan voor meerderjarige slachtoffers.

Voor binnenlandse minderjarige slachtoffers en minderjarige slachtoffers uit EU-landen zijn de reguliere voorzieningen van Jeugdzorg Nederland beschikbaar, waar het gaat om opvang, (kinder)beschermingsmaatregelen, etc.

Voor de specifieke doelgroep van slachtoffers van loverboys is bij enkele opvanginstellingen gespecialiseerde opvang beschikbaar.

Voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen die mogelijk slachtoffer zijn van mensenhandel, is de Beschermd Opleidingsinstelling beschikbaar. Nidos beslist of een minderjarige vreemdeling in de Beschermd Opleidingsinstelling wordt opgevangen: dit gebeurt bij de geringste indicatie van mensenhandel. Zij kunnen daar ook gebruik maken van de bedenktijd. Slachtoffers in de beschermd opleidingsinstelling krijgen wekelijks een kleine financiële vergoeding en zijn verzekerd tegen ziektekosten. Nidos heeft ook de voogdij over deze minderjarigen.

voorwaarden voor de toekenning van verblijfstitels aan slachtoffers uit derde landen na afloop van de bedenktijd.

- De groothertogelijke verordening van 10 maart 2014 betreffende de samenstelling, organisatie en werkwijze van het Monitoringcomité Bestrijding Mensenhandel, dat een interdepartementaal comité is waarin de overheidsinstanties en de erkende verenigingen voor de bijstand aan slachtoffers van mensenhandel verenigd zijn, met de opdracht de preventieve activiteiten te coördineren en het fenomeen mensenhandel in kaart te brengen.
- De wet van 28 februari 2018 tot versterking van de bestrijding van de uitbuiting van prostitutie, souteneurschap en mensenhandel.

Om voor het nationale verwijzings- en opvangmechanisme in aanmerking te komen, moet een slachtoffer op voorhand geïdentificeerd zijn door de gerechtelijke politie en in beginsel moeten de feiten gelieerd aan de uitbuiting volledig of

gedeeltelijk op Luxemburgs grondgebied hebben plaatsgevonden.

Het verwijzings- en opvangmechanisme is van toepassing op elk slachtoffer, volwassen of minderjarig, ongeacht het land van herkomst, derde land of lidstaat van de EU, met dat verschil dat een slachtoffer afkomstig uit een derde land dient samen te werken met de autoriteiten en aan bepaalde voorwaarden dient te voldoen om voor een verblijfstitel na afloop van de bedenktijd in aanmerking te komen.

DETECTIE VAN HET SLACHTOFFER

De detectie van een slachtoffer kan door iedereen gebeuren, onder meer particuliere of openbare instellingen of instanties, rechtspersonen en/of natuurlijke personen:

Politie, voornoemde diensten voor bijstand aan slachtoffers van mensenhandel COTEH en SAVTEH, maar ook elke overheidsdienst, -instelling of -administratie en gemeenten, zoals de Directie Immigratie, het Nationaal Agentschap voor Opvang, het Departement Integratie en hun respectieve partners, Douane, het Detentiecentrum, de overheids- en privédiensten voor Gezondheidszorg, de openbare loketten, de publieke en particuliere sociale diensten, de juridische diensten, de publieke en particuliere schoolse en buitenschoolse diensten, de ngo's en hun erkende diensten, elke natuurlijke persoon zoals een maatschappelijk werker, gemeentelijk medewerker, arts of burger.

In dat geval moeten zij zich wenden:

- ofwel rechtstreeks tot de politiediensten of de gerechtelijke politie om een beslissing over de identificatie van het gedetecteerde slachtoffer te laten nemen, zodat hij/zij naar de diensten voor bijstand aan de slachtoffers van mensenhandel, SAVTEH en COTEH, kan worden toegeleid, hulp krijgt en beschermd wordt,
- hetzij tot de voornoemde diensten voor bijstand aan de slachtoffers van mensenhandel, SAVTEH en COTEH, om er te worden begeleid en gegidst over de opvang en identificatie van het door de gerechtelijke politie gedetecteerde slachtoffer.

Zij kunnen zich ook informeren via de site www.stoptraite.lu in drie talen (Frans, Duits en Engels) die specifiek is opgemaakt om het publiek, met inbegrip van mogelijke slachtoffers, te informeren over wat mensenhandel is, de verschillende vormen ervan, en de stakeholders die rechtstreeks met het slachtoffer zelf in contact kunnen komen of bij getuigen van mensenhandel of bij diegenen die een slachtoffer detecteren om raad en begeleiding te krijgen.

Het ministerie van Justitie heeft een informatiebrochure over mensenhandel opgesteld voor het brede publiek. Deze brochure wordt op alle publieke plaatsen ter beschikking gesteld.

IDENTIFICATIE VAN DE SLACHTOFFERS

Volgens de Luxemburgse wetgeving behoort het tot de taak van de Groothertogelijke Politie, afdeling Georganiseerde Criminaliteit of de cel bescherming van slachtoffers van de Dienst Gerechtelijke Politie om slachtoffers te identificeren aan de hand van een lijst van indicatoren die het haar mogelijk moeten maken te beslissen of een gedetecteerd slachtoffer wel degelijk een slachtoffer is en of bijgevolg een onderzoek wegens mensenhandel moet worden ingesteld. Naar gelang de autoriteiten wordt de identificatie gestart zodra er redenen zijn om aan te nemen dat de betrokkene het slachtoffer van mensenhandel zou kunnen zijn.

De lijst van indicatoren ligt vervat in een door de Groothertogelijke Politie opgesteld stappenplan dat de te volgen stappen beschrijft wanneer een slachtoffer gedetecteerd of geïdentificeerd is.

Deze maakt het de verschillende bij onder meer de identificatie, verblijf, opvang, bijstand, opvolging, verdediging, onderzoek en bescherming van de slachtoffers betrokken stakeholders mogelijk hun respectieve werkgebieden te kennen.

De identificatie is in principe een voorwaarde voor toegang tot de bijstandsmaatregelen die openstaan voor de slachtoffers van mensenhandel. Er bestaan evenwel uitzonderingen.

De identificatie is ook een voorwaarde voor de toekenning van de bedenktijd voor de slachtoffers die van derde landen afkomstig zijn.

INFORMATIE VOOR EN BIJSTAND VAN HET SLACHTOFFER

Alle slachtoffers van mensenhandel, volwassenen en minderjarigen, hebben ongeacht hun land van herkomst – Luxemburg of een andere EU-lidstaat of een derde land – recht op hulp, bijstand en bescherming.

De politie brengt het door haar geïdentificeerde slachtoffer op de hoogte van het volgende:

- het recht op bijstand en het bestaan van diensten voor bijstand aan slachtoffers van mensenhandel, SAVTEH en COTEH: de diensten worden eveneens geïnformeerd over het bestaan van een geïdentificeerd slachtoffer en nemen zo spoedig mogelijk contact op met het slachtoffer. Buiten de kantoor tijden van de diensten en bij een noodsituatie zorgt

de politie voor de opvang van het slachtoffer en coördineert zijn/haar huisvesting;

- dat het zich civiele partij kan stellen en informeert het slachtoffer over het verloop van het strafproces;
- ze wijst het slachtoffer op zijn/haar rechten inzake rechts- en tolkenbijstand;
- ze moet slachtoffers van derde landen, en naar analogie, van een land van de Europese Unie, er tevens over informeren dat hun een bedenktijd van 90 dagen kan worden gegund om te herstellen;
- dat het slachtoffer van een derde land de mogelijkheid heeft te beslissen of hij/zij in de toekomst met de opsporings- en vervolgingsinstanties zal samenwerken, en dat hem/haar een verblijfstitel kan worden verstrekt en de voorwaarden;
- dat het slachtoffer van een land van de Europese Unie, net zoals van een derde land, voordelen heeft bij een samenwerking en het indienen van een klacht met het oog op onderzoeken in het kader van opgestarte strafrechtelijke en burgerrechtelijke procedures.

De politie brengt tevens het OM en de diensten voor Immigratie op de hoogte van de aanwezigheid van een geïdentificeerd slachtoffer.

De diensten voor bijstand aan slachtoffers, SAVTEH en COTEH informeren het slachtoffer en bieden bijstand:

Indien het gedetecteerde slachtoffer eerst in contact wordt gebracht met de bijstandsdiensten voor slachtoffers van mensenhandel, zullen zij hem/haar informeren over zijn/haar rechten en plichten en zullen een vertrouwensrelatie met hem/haar aangaan om hem/haar te begeleiden ofwel onmiddellijk ofwel na een bedenktijd en vertrouwenwekkende periode bij de politie met het oog op de identificatie.

Indien het slachtoffer is geïdentificeerd,

- geven zij nadere informatie aan het slachtoffer, met name over hun procedures en taken, d.w.z. opvang, begeleiding en hulp die het slachtoffer kan krijgen, de te volgen administratieve en wettelijke procedures, alsook over de rechten en plichten van het slachtoffer. In nauwe samenspraak met de gerechtelijke politie zorgen zij met name voor sociale, medische en juridische begeleiding van slachtoffers; voorts regelen ze met het oog op het fysieke, psychologische en sociale herstel van het slachtoffer en naargelang de behoeften van het slachtoffer, inclusief via partnerdiensten, huisvesting, sociale en sociaal-educatieve hulp, materiële en financiële bijstand, medische, juridische, psychologische of therapeutische hulp, bijstand op het vlak van gepersonaliseerde opleiding,

leren en educatie naargelang hun behoeften en afgestemd op hun specifieke behoeften;

- zorgen zij voor het slachtoffer voor huisvesting bij de erkende diensten van gespecialiseerde ngo's bij de uitsluitende opvang van slachtoffers van mensenhandel of bijkomende opvang van slachtoffers van mensenhandel, naast de personen in nood, waaronder de slachtoffers van geweld en dat naargelang geslacht, leeftijd, gezondheidstoestand en graad van stabiliteit van hun doelgroep en coördineren de opvang en opvolging van de ambulante en niet-ambulante bijstand.
- werken zij als coördinator tevens samen met partijen die betrokken zijn bij de begeleiding van het slachtoffer. Deze partijen zijn o.m. het educatieve personeel van het tehuis, de advocaat, de maatschappelijk werker van de politie, de gezondheidsdiensten, de schoolse en buitenschoolse diensten, de benoemde beheerder ad hoc en voogd voor de minderjarige niet-begeleide slachtoffers of slachtoffers die begeleid zijn door een persoon die een gevaar of een dreiging voor hen zijn, de Directie Immigratie belast met de verblijfsvergunningen en titels, het Nationaal Agentschap voor Opvang en Integratie, belast met name met de eerste opvang van verzoekers om internationale bescherming.

Het slachtoffer kan op verschillende manieren worden begeleid: toeleiding naar een arts of advocaat met wie de diensten contact hebben opgenomen, aanmelding bij de sociale zekerheid, begeleiding als vertaler of op zoek gaan naar een vertaler, begeleiding voor morele, psychologische, psychiatrische ondersteuning, om boodschappen te doen, bij administratieve procedures en voor het vaststellen van de identiteit, voor inschrijving bij een school, voor het volgen van opleidingen of van taalcurricula.

SAVTEH en COTEH beschikken over een informatiebrochure over hun taken, hun werking en hun beschikbaarheid. Deze brochure is op alle publieke plaatsen beschikbaar.

NODEN EN RISK ASSESSMENT

Tijdens de gehele procedure en de bijstand worden de specifieke behoeften van het slachtoffer geïdentificeerd en geanalyseerd en gemonitord. Dit gebeurt vooral door de gerechtelijke politie in samenwerking met de diensten voor bijstand aan slachtoffers van mensenhandel, SAVTEH en COTEH, die daarmee belast zijn en die op ad-hocbasis opereren. De politie is de instantie die de risico's en gevaren voor een slachtoffer het best kan inschatten. Het is tevens de politie die een slachtoffer zal begeleiden, onderbrengen en opvolgen samen met de bijstandsdiensten om een slachtoffer

meer specifiek te beschermen op een geheime locatie c.q. een opvanghuis in het buitenland (Duitsland, België) indien zulks vereist is met het oog op de bescherming en beveiliging van het slachtoffer.

De bijstandsdiensten en medewerkers van de opvangdienst of van de opvangstructuur waar het slachtoffer is ondergebracht, kunnen eveneens de behoeften van het slachtoffer tijdens de gehele procedure en de bijstand monitoren. De rol van de ambulante en niet-ambulante diensten is om de behoeften van het slachtoffer te detecteren en, via netwerken, samen met de bij het proces betrokken partijen, deze te evalueren en de op hun behoeften en risicosituatie afgestemde en doeltreffende oplossingen te vinden.

Politie en bijstandsdiensten werken samen om daadwerkelijke en passende bescherming tegen mogelijke represailles of intimidatie te garanderen voor slachtoffers, vooral gedurende de bedenktijd, tijdens tegen de daders ingestelde opsporingsonderzoeken, gerechtelijke vervolgingen en procedures. Zij delen op regelmatige tijdstippen de informatie onderling om in te schatten hoe gevaarlijk de situatie voor het slachtoffer is.

REFLECTIEPERIODE

Zodra het slachtoffer afkomstig uit een derde land door de diensten van de Gerechtelijke Politie is geïdentificeerd, wordt de Directie Immigratie daarvan op de hoogte gesteld en geeft deze een bedenktijd met een geldigheidsduur van 90 dagen, zodat de betrokkene de gelegenheid krijgt om te herstellen en zich aan de invloed van de daders van mensenhandel te onttrekken.

Het uit een derde land afkomstig slachtoffer ontvangt een bewijs van opschorting van de verwijdering waarmee hij/zij gerechtigd is om gedurende 90 dagen legaal in het land te blijven zonder ongerust te moeten zijn. Tijdens die termijn mag het slachtoffer niet van het Luxemburgse grondgebied worden verwijderd en mag hij/zij trouwens evenmin dit grondgebied verlaten.

Gedurende die termijn wordt het slachtoffer (derde landen en EU) opgevolgd door de bijstandsdiensten voor slachtoffers van mensenhandel SAVTEH en COTEH, die hem/haar, zoals hierboven vermeld, onder meer van de procedure, zijn/haar rechten en plichten en de bijstand waar hij/zij recht op heeft, in kennis stellen. Het slachtoffer kan erover nadenken of hij/zij verdere stappen wil ondernemen dan wel wenst terug te keren naar zijn/haar land van herkomst.

Bij gebrek aan specifieke wetgeving t.a.v. slachtoffers uit de EU beschikken zij bij analogie over dezelfde bedenktijd, en zulks op informele wijze opdat zij zich tevens aan de invloed van hun

daders van mensenhandel kunnen onttrekken en kunnen herstellen. Zij worden eveneens opgevolgd door de voornoemde bijstandsdiensten voor slachtoffers van mensenhandel en krijgen dezelfde bijstand als de slachtoffers van derde landen.

VERDERE AFHANDELING EN VERBLIJFSVERGUNNING

Om op het Luxemburgse grondgebied te mogen blijven na afloop van de bedenktijd, moet het geïdentificeerde slachtoffer bereid zijn om ten minste met de autoriteiten samen te werken en moet het aan bepaalde voorwaarden voldoen.

Ook voor het verstrijken van de bedenktijd neemt de Directie Immigratie contact op met de diensten van de gerechtelijke politie om uit te maken of er een verblijfstitel op grond van slachtofferschap van mensenhandel ten behoeve van het slachtoffer kan worden uitgereikt.

Om die beslissing te kunnen nemen, dient de gerechtelijke politie in overleg met het parket de volgende vragen te beantwoorden:

- Heeft het slachtoffer klacht ingediend dan wel verklaringen afgelegd omtrent de vermoedelijk schuldige personen of netwerken?
- Of is de fysieke aanwezigheid van het slachtoffer noodzakelijk voor het onderzoek of de procedure?
- Heeft het slachtoffer elke band verbroken met de vermoedelijke daders van het misdrijf?
- Moet het slachtoffer worden beschouwd als een gevaar voor de openbare orde of de nationale veiligheid?

De antwoorden op die vragen zullen bepalen of het slachtoffer van mensenhandel al dan niet een verblijfstitel krijgt.

Bij een negatieve beslissing worden alle betrokken partijen daarvan op de hoogte gesteld door de gerechtelijke politie. Het geïdentificeerde slachtoffer verliest de status van slachtoffer en daardoor zijn/haar recht op bijstand.

De verblijfstitel is voor een periode van 6 maanden geldig en kan worden verlengd zo lang de gerechtelijke procedures duren en het slachtoffer zijn/haar status van slachtoffer behoudt.

De verblijfstitel op grond van slachtofferschap van mensenhandel kan niettemin worden ingetrokken indien:

- het slachtoffer actief, vrijwillig en op eigen initiatief weer banden heeft aangeknoopt met de vermoedelijke daders van het misdrijf;

- het slachtoffer niet langer meewerkt;
- de justitiële instanties besluiten de strafvervolgning tegen de vermoedelijke mensenhandelaars te stuiten;
- wordt geconstateerd dat de medewerking van het slachtoffer of de klacht van het slachtoffer bedrieglijk dan wel niet gegrond is, of dat;
- er redenen daartoe zijn die verband houden met de openbare orde of de nationale veiligheid.

Tijdens de gehele procedure en zolang het slachtoffer de bijbehorende verblijfstitel heeft, blijft hij/zij aanspraak maken op de bijstand en de hulp die hij/zij tijdens de bedenktijd kreeg van de bijstandsdiensten aan de slachtoffers van mensenhandel.

Hetzelfde geldt naar analogie voor de slachtoffers die afkomstig zijn uit de lidstaten van de EU.

De verblijfstitel kan toegang geven tot de arbeidsmarkt en een arbeidsvergunning voor het slachtoffer van een derde land indien hij/zij over de beroepskwalificaties beschikt voor het uitoefenen van de beoogde activiteit en indien hij/zij in het bezit is van een toekomstige arbeidsovereenkomst voor een bij de administratie voor werkgelegenheid bekende vacature en die gesloten is onder de vormen en voorwaarden waarin de betreffende wetgeving voorziet.

Het slachtoffer uit de EU, dat materiële en financiële steun geniet, die door de overheid wordt toegekend in het kader van de bijstand net zoals voor het slachtoffer van een derde land, wordt beschouwd als een persoon met eigen middelen en kan dan ook uit hoofde daarvan niet alleen blijven op het grondgebied na de drie maanden, maar kan ook meteen werken met inachtneming van voornoemde voorwaarden (beroepskwalificaties en toekomstige arbeidsovereenkomst voor een bij de administratie voor werkgelegenheid bekende vacature) waarin de betreffende wetgeving voorziet.

Na het verstrijken van de verblijfstitel voor het slachtoffer van mensenhandel die kan worden verlengd, kan het betrokken slachtoffer uit een derde land, een aanvraag stellen voor een verblijfstitel om persoonlijke redenen. Deze verblijfstitel is geldig gedurende een maximale duur van drie jaar en kan worden verlengd indien, uit heronderzoek van de situatie, blijkt dat hij /zij verder aan de bijbehorende wettelijke voorwaarden voldoet.

De persoon kan ook een verblijfstitel aanvragen voor loontrekende werknemer op voorwaarde dat hij voldoet aan de

voorwaarden zoals bedoeld in artikel 42 van de wet van 29 augustus 2008.

Aangestipt kan nog worden dat in de wet van 18 december 2015 over de internationale bescherming en de tijdelijke bescherming een verwijzing werd opgenomen naar slachtoffers van mensenhandel. Ook al volstaat deze status op zichzelf niet voor toekenning van internationale bescherming aan een slachtoffer van mensenhandel, VIB, toch wordt bij procedures voor internationale bescherming voortaan uitdrukkelijk rekening gehouden met hun specifieke positie als kwetsbare persoon.

MINDERJARIGE SLACHTOFFERS

De procedures voor detectie, identificatie, informatie, bedenktijd en verblijfstitel, begeleiding, bijstand en bescherming zijn voor minderjarige slachtoffers ongeacht hun land van herkomst, lidstaten van de EU, gelijkgesteld of derde land, dezelfde als voor meerderjarige slachtoffers.

Op het minderjarige slachtoffer is van toepassing de wet inzake de bescherming van jongeren van 10 augustus 1992 en uiteraard ook de gewijzigde wet van 8 mei 2009 inzake bijstand, bescherming en veiligheid van slachtoffers van mensenhandel.

De optredende partijen verschillen gedeeltelijk.

Minderjarige slachtoffers die worden gedetecteerd, worden toegeleid naar de afdeling Jeugdbescherming van de politie. Zij worden geïdentificeerd door het departement Georganiseerde Misdad van de gerechtelijke politie, die de noodzakelijke toetsing verricht ter staving van hun minderjarigheid. Is er twijfel over de leeftijd van het slachtoffer, dan wordt hij/zij als minderjarig beschouwd.

De gerechtelijke politie informeert het parket Jeugdbescherming dat een minderjarig slachtoffer werd aangetroffen en geïdentificeerd.

Overeenkomstig de huidige wettelijke bepalingen geldt dat indien het minderjarige slachtoffer niet begeleid wordt noch de zorg heeft van een meerderjarige die voor hem/haar verantwoordelijk is en op zijn/haar veiligheid en bescherming kan toezien, of indien er een belangenconflict bestaat tussen het slachtoffer en de houders van het ouderlijk gezag, of indien er onzekerheid bestaat over de leeftijd van het slachtoffer, of indien de personen die gezag hebben over het minderjarige slachtoffer de daders zijn van de mensenhandel, dan wordt hem/haar toebedeeld: een beheerder ad hoc door de rechter voor gezinsaangelegenheden, voor de procedurele stappen,

en een voogd door de jeugdrechter voor de handelingen van het dagelijkse leven.

Beide behartigen, tijdens de gehele procedure en bijstand, zo goed mogelijk de belangen van de minderjarige in nauwe samenspraak met de bijstandsdiensten voor de slachtoffers van mensenhandel SAVTEH en COTEH, de erkende en in opvang van minderjarigen en adolescenten tot 27 jaar in acute nood gespecialiseerde bijstandsstructuren, de gerechtelijke politie en het parket Jeugdbescherming.

Elkeen of elke instelling die een minderjarig slachtoffer detecteert, met inbegrip van de bijstandsdiensten SAVTEH en COTEH, moet de politiediensten daarvan verplicht op de hoogte brengen zodat slachtoffers kunnen worden geïdentificeerd en de nodige bescherming kunnen krijgen.

Door de identificatie ontstaat het recht op bijstand en toegang tot het onderwijssysteem.

Niettemin krijgen minderjarige slachtoffers, zodra ze gedetecteerd zijn, onmiddellijk bijstand en onderdak en zij worden voorts ook onmiddellijk door de politie opgevangen.

De gerechtelijke politie brengt de bijstandsdiensten, SAVTEH en COTEH, op de hoogte van de aanwezigheid van een minderjarig slachtoffer zodat zij deze ambulante kunnen opvangen en zijn/haar zorg residentieel kunnen coördineren in voornoemde gespecialiseerde erkende structuren.

Buiten de kantooruren van SAVTEH en COTEH plaatst de gerechtelijke politie zelf het minderjarige slachtoffer in voornoemde opvangstructuur, respectievelijk voor twee tot drie nachten in een noodopvanghuis voor op straat staande minderjarigen in een acute noodsituatie, die altijd over noodopvangplaatsen beschikken.

Het minderjarige slachtoffer dat in voornoemde opvangstructuur wordt geplaatst, blijft ambulante bijstand, begeleiding en

opvolging krijgen van SAVTEH en COTEH. Zij coördineren de huisvesting, begeleiding en opvolging ad hoc van het slachtoffer in voornoemde erkende opvangstructuren voor minderjarigen en adolescenten in acute nood, naast minderjarigen in acute nood, waaronder slachtoffers van geweld.

SAVTEH en COTEH werken samen met het begeleidend personeel, aan wie ze ondersteuning, kennis en een specifieke opleiding op het terrein van mensenhandel aanbieden.

Het personeel (begeleiders, psychologen, maatschappelijk assistenten, opvoedkundigen) wordt specifiek opgeleid op het gebied van o.m. de begeleiding van minderjarigen in nood, relationeel en huishoudelijk geweld, traumatologie en noodsituaties. Zij trekken deels profijt van kennis en ervaringen op het gebied van mensenhandel.

Deze opvangstructuren zijn 24/24 en 7/7 toegankelijk en worden, op één na, beheerd door ngo's, en zijn door het Ministerie van Onderwijs, Kinder- en Jeugdbeleid erkend en onder contract met de Office Nationale de l'Enfance (Nationale Dienst voor Kindheid) voor de opvang van minderjarigen in noodsituaties en kunnen naargelang hun doelpubliek en bevoegdheden, vrouwelijke en mannelijke slachtoffers apart opvangen.

Politie en bijstandsdiensten werken nauw samen met het oog op de bescherming van de minderjarige. Wanneer blijkt dat het minderjarige slachtoffer specifieke bescherming behoeft, kan hij/zij in een beveiligde structuur worden ondergebracht.

5. NETWERK CONTACTPUNTEN

Om deze BENELUX-samenwerking ten volle uitwerking te doen krijgen op het terrein wordt een netwerk van contactpunten opgericht. Deze contactpunten fungeren als aanspreekpunten in het domein van de betrokken actoren indien er in concrete grensoverschrijdende dossiers contact dient opgenomen te worden met de evenknie uit een ander BENELUX-land.

Tot slot wordt ook een contactpunt aangereikt van een beleidscoördinerend orgaan. Dit kan nuttig zijn indien er vragen zijn rond een specifiek aspect van het beleid in dit domein.

GERECHTELIJKE AUTORITEITEN EN JUSTITIE

POLITIEDIENSTEN

**DIENSTEN VOOR TOEZICHT OP HET NALEVEN VAN DE SOCIALE WETGEVING
EN ARBEIDSWETGEVING**

DIENSTEN VOOR AFGIFTE VAN VERBLIJFSVERGUNNINGEN

**CENTRA VOOR OPVANG VAN (MOGELIJKE) SLACHTOFFERS VAN MENSEN-
HANDEL**

OPVANG VOOR ASIELZOEKERS

COÖRDINATIE EERSTE OPVANG EN ZORG : LANDELIJKE HELPDESK

**DIENSTEN VERANTWOORDELIJK VOOR DE VERZOEKERS OM
INTERNATIONALE BESCHERMING**

BELEIDSCOÖRDINERENDE ORGANEN

BELGIË

Federaal parket

Algemene contactgegevens: Wolstraat 66
bus 1, BE – 1000 BRUSSEL

Algemeen telefoonnummer:

+32 (0)2 557 77 11

Faxnummer: +32 (0)2 557 77 99

Algemeen mailadres:

federaal.parket@just.fgov.be

Website: <https://www.om-mp.be/>

NEDERLAND

Landelijk Parket (locatie Zwolle)

Algemene contactgegevens:

Bezoekadres: Schuurmanstraat 2,

NL – 8011 KP ZWOLLE

Postadres: Postbus 1185,

NL – 8001 BD ZWOLLE

Algemeen telefoonnummer:

+31 (0)886 99 23 70

Algemeen mailadres:

OpenbaarMinisterie.LP.mensenhandel@om.nl

Website: www.om.nl

LUXEMBURG

Parket van Luxemburg

Algemene contactgegevens: Cité Judiciaire,
Bâtiment PL - Plateau Saint-Esprit, LU –
2080 LUXEMBOURG

Algemeen telefoonnummer:

+352 47 59 81 - 1

Faxnummer: +352 47 59 81-629

Algemeen mailadres:

www.justice.public.lu

Website: www.justice.public.lu

Parket van Diekirch

Algemene contactgegevens:

Place Guillaume, L – 9237 Diekirch

Algemeen telefoonnummer:

+352 80 32 14-1

Faxnummer: +352 80 24 84

Algemeen mailadres:

guichet.pd@justice.etat.lu

Website: www.justice.public.lu

BELGIË

Centrale directie voor de bestrijding van de zware en georganiseerde criminaliteit (DJSOC) van de federale politie

Algemene contactgegevens: Koningstraat 202A, BE – 1000 BRUSSEL

Algemeen telefoonnummer:

+32 (0)2 642 63 10

Faxnummer: +32 (0)2 642 62 24

Algemeen mailadres:

DJSOC.MH-TEH.Dir@police.belgium.eu

Website: www.politie.be/fed/nl

NEDERLAND

Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel (EMM)

Algemene contactgegevens: Hanzelaan 95 (gebouw 45), NL – 8017 JE ZWOLLE

Algemeen telefoonnummer:

+31 (0)886 62 53 33

Algemeen mailadres: emm@politie.nl

LUXEMBURG

Dienst Gerechtelijke Politie, Afdeling 2 “Georganiseerde criminaliteit”

Algemene contactgegevens: 24, rue de Bitbourg, LU – 2957 LUXEMBOURG

Algemeen telefoonnummer:

+ 352 244 60 3220

Algemeen mailadres: spj.co@police.etat.lu

Website: www.police.public.lu

Dienst Gerechtelijke Politie, Afdeling 5 “Cel Bescherming van Slachtoffers”

Algemene contactgegevens: 24, rue de Bitbourg, LU – 2957 Luxembourg

Algemeen telefoonnummer:

+ 352 244 60 3220

Mailadres: traite@police.etat.lu

Website: www.police.public.lu

Directie van de Gerechtelijke Politie

Algemene contactgegevens: 24 rue de Bitbourg, LU – 2957 LUXEMBOURG

Algemeen telefoonnummer:

+352 244 60 6010 / 6000

Algemeen mailadres:

spj.dire@police.etat.lu

Website: www.police.public.lu

DIENSTEN VOOR TOEZICHT OP HET NALEVEN VAN DE SOCIALE WETGEVING EN ARBEIDSWETGEVING

BELGIË

Rijksdienst voor Sociale Zekerheid – Front Office

Algemene contactgegevens:
Victor Hortaplein 11, BE – 1060 BRUSSEL
Algemeen telefoonnummer:
+32 (0)2 509 59 59)
Algemeen mailadres:
contact@onssrszls.fgov.be
Website: www.rs.z.be

Dienst Toezicht op de Sociale Wetten (FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg)

Algemene contactgegevens: Ernest Blerotstraat 1, BE – 1070 BRUSSEL
Algemeen telefoonnummer:
+32 (0)2 233 41 11
Algemeen mailadres:
tsw@werk.belgie.be
Website: <http://www.werk.belgie.be>

NEDERLAND

Inspectie Sociale zaken en Werkgelegenheid (ISZW)

Algemene contactgegevens:
Bezoekadres: Parnassusplein 5,
NL – 2511 VX DEN HAAG
Postadres: Postbus 820,
NL – 3500 AV UTRECHT
Algemeen telefoonnummer:
+31 (0)703 33 56 78
Website: <http://www.inspectieszw.nl>

LUXEMBURG

Arbeids- en Mijninspectie

Algemene contactgegevens: 3, rue des Primeurs, LU – 2361 STRASSEN
Algemeen telefoonnummer:
+352 2 477 61 00
Faxnummer: +352 2 479 61 00
Algemeen mailadres:
contact@itm.etat.lu
Website: www.itm.public.lu

DIENSTEN VOOR AFGIFTE VAN VERBLIJFSVERGUNNINGEN

Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) – Afdeling Internationale Bescherming – Cel Kwetsbaren (Bureau MINTEH)

Algemene contactgegevens: Pachecolaan 44, BE – 1000 BRUSSEL
Algemeen telefoonnummer:
+32 (0)2 793 89 25
Faxnummer: +32 (0)2 274 66 95
Algemeen mailadres: thb@ibz.fgov.be
Website: www.dofi.ibz.be

Immigratie- en naturalisatiedienst (IND)

Algemene contactgegevens: Rijnstraat 8, 2515 XP Den Haag
Postadres: Postbus 287,
NL – 7600 AG ALMELO
Algemeen telefoonnummer:
+31 (0)880 43 04 30
Algemeen mailadres:
E-mailformulier op website:
<https://ind.nl/contact/Paginas/E-mail.aspx>
Website: www.ind.nl

Directie Immigratie

Algemene contactgegevens: 26, route d'Ar-Ion, LU – 1140 LUXEMBOURG
Algemeen telefoonnummer: +352 24 71
Faxnummer: +352 22 16 08
Algemeen mailadres:
Immigration.public@mae.etat.lu
Website: www.mae.gouvernement.lu

CENTRA VOOR OPVANG VAN (MOGELIJKE) SLACHTOFFERS VAN MENSENHANDEL

BELGIË

Payoke ASBL

Algemene contactgegevens: Leguit 4,
BE – 2000 ANTWERPEN
Algemeen telefoonnummer:
+32 (0)3 201 16 90
Faxnummer: +32 (0)3 233 23 24
Algemeen mailadres: admin@payoke.be
Website: www.payoke.be

PAG-ASA ASBL

Algemene contactgegevens:
Cellebroersstraat 16B, BE – 1000 BRUSSEL
Algemeen telefoonnummer:
+32 (0)2 511 64 64
Faxnummer: + 32 (0)2 511 58 68
Algemeen mailadres: Info@pag-asa.be
Website: www.pag-asa.be

Sürya ASBL

Algemene contactgegevens:
Rue Rouveroy 2, BE – 4000 LIEGE
Algemeen telefoonnummer:
+32 (0)4 232 40 30
Faxnummer: +32 (0)4 232 40 39
Algemeen mailadres: info@asblsurya.be
Website: www.asblsurya.org

NEDERLAND

Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA)

Algemene contactgegevens: Rijnstraat 8,
2515 XP Den Haag
Postadres: Postbus 30203, 2500 GE Den Haag
Algemeen telefoonnummer:
+31 (0)88 715 70 00
Algemeen mailadres: info@coa.nl
Website: www.coa.nl

Jeugdzorg Nederland

Algemene contactgegevens: Churchillaan
115, 3527 GV UTRECHT
Postadres: Postbus 85011,
NL – 3508 AA UTRECHT
Algemeen telefoonnummer:
+31 (0)30 298 34 00
Faxnummer: +31 (0)30 298 34 04
Algemeen mailadres: info@jeugdzorgnederland.nl
Website: http://jeugdzorgnederland.nl

Nidos

Algemene contactgegevens: Maliebaan 99,
NL – 3581 CH UTRECHT
Postadres: 13021, NL – 3507 LA UTRECHT
Algemeen telefoonnummer:
+31 (0)885011200
Faxnummer: +31 (0)302 39 12 90
Algemeen mailadres: contact@nidos.nl
Website: www.nidos.nl

LUXEMBURG

Dienst Bijstand aan Slachtoffers van Mensenhandel - INFOTRAITE «SAVTEH»/ Femmes en Détresse Asbl (Vrouwen in nood)

Algemene contactgegevens:
FED B.P. 1024, LU – 1010 LUXEMBOURG
Mobiel telefoonnummer:
+352 621 31 69 19
Algemeen mailadres: info@traite.lu
Website: www.fed.lu
<https://fed.lu/wp/services/savteh/>

Dienst Bijstand aan Slachtoffers van Mensenhandel - INFOTRAITE «COTEH»/ Fondation Maison Porte Ouverte (Stichting Huis Open Deur)

Algemene contactgegevens: FMPO 2, rue du Fort Elisabeth, LU – 1463 LUXEMBOURG
Mobiel telefoonnummer:
+352 621 35 18 84
Algemeen mailadres: info@traite.lu
Website: www.fmpo.lu

OPVANG VAN ASIELZOEKERS

COÖRDINATIE EERSTE OPVANG EN ZORG: LANDELIJKE HELPDESK

BELGIË

Federaal Agentschap voor de opvang van asielzoekers

Kartuizersstraat 21
1000 Brussel
Email: info@fedasil.be
Tel.: +32 (0)2 213 44 11

NEDERLAND

CoMensha

Algemene contactgegevens:
Smallepad 30
NL – 3811 MG AMERSFOORT
Algemeen telefoonnummer:
+31 (0)334 48 11 86
Algemeen mailadres:
info@comensha.nl
Website: www.comensha.nl

DIENSTEN VERANTWOORDELIJK VOOR DE VERZOEKERS OM INTERNATIONAL BESCHERMING

COÖRDINATIE VOOR DE BIJSTAND AAN SLACHTOFFERS

LUXEMBOURG

Nationaal Agentschap voor Opvang – ONA

Algemene contactgegevens:
5, rue Carlo Hemmer, L-1734 Luxembourg
Telefoonnummer: +352 247-85700
Fax : +352 247 85720
Algemeen mail-adres: info@ona.public.lu
Website: www.ona.gouvernement.lu

Ministerie van Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen

Algemene contactgegevens: 6A, bd F.-D. Roosevelt (Bâtiment
Terres Rouges)
LU - 2921 Luxembourg
Vast telefoonnummer: +352 247 85821/31
Mobiël telefoonnummer:
+352 621 266 731
Mailadres: social@mega.public.lu
Algemeen mailadres: info@mega.public.lu
Website: www.mega.public.lu / www.mega.gouvernement.lu

BELEIDSCOÖRDINERENDE ORGANEN

BELGIË

**Bureau van de Interdepartementale
Coördinatiecél voor de strijd tegen de
mensensmokkel en Mensenhandel**

Algemene contactgegevens:
Waterloolaan 115, BE – 1000 BRUSSEL
Algemeen telefoonnummer:
+32 (0)2 542 65 11
Algemeen mailadres:
teh-mh@dsb-spc.be
Website: http://www.dsb-spc.be/web/index.php?option=com_content&task=view&id=41&Itemid=65

**Expertisenetwerk mensenhandel bij
het College van Procureurs-generaal**

Algemene contactgegevens: Secretariaat
van het College van Procureurs-generaal
Waterloolaan 76,1000 Brussel
Tel: +32 (0)2 557 42 00
E-mail: sdaomp@just.fgov.be

NEDERLAND

**Ministerie van Justitie en Veiligheid
/ Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding**

Algemene contactgegevens:
Bezoekadres: Turfmarkt 147,
NL – 2511 DJ DEN HAAG
Postadres: Postbus 20301 ,
NL – 2500 EH DEN HAAG
Algemeen telefoonnummer:
+31 (0)703 70 31 61
Algemeen mailadres: tegen-mensenhandel@minjenv.nl
Website: <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-justitie-en-veiligheid>

LUXEMBURG

**Monitoringcomité
Ministerie van Justitie**

Algemene contactgegevens:
13, rue Erasme, LU – 1468 Luxembourg
Faxnummer: +352 2 478 40 27
Algemeen mailadres: info@mj.public.lu
Website: www.mj.gouvernement.etat.lu
<https://mj.gouvernement.lu/fr/dossiers/2020/lutte-traite-humains.html>
www.stoptraite.lu

Secretariaat-Generaal van de Benelux Unie
Regentschapsstraat 39, BE- 1000 Brussel
T +32 (0)2 519 38 11
info@benelux.int
www.benelux.int

